

SLOVENSKI NAROD.

Uredništvo "Slovenški Narod" Knafljeva ulica št. 8, L nadstropje
Telefon štev. 34.

Doprave sprejema se podpisana in zadostno izpravljena.
Rokopisov se ne vrata.

POŠTA NEZIŠ ŠTEVILKE:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v Inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25

Poština plačana v gotovini.

Slovenski Narod velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	72—	72—	132—
3	36—	36—	66—
1	12—	12—	22—

Pri morebitnem povlaščanju se ima daljša naročnilna doplačati.
Novi naročniki naj pošlejo v prvič naročnilno vedenino po natančni.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Politična skitalca.

Gospod St. Radić se je naveličal dolgočasnih in suhoparnih Angležev. Na skrivaj je pospravljal svoje kovčeve in z božičnim domotožjem v srcu odpotoval na Dunaj. Pravijo, da je gosp. Radić uvidel brezuspešnost svoje londonske akcije in da se vraca v domovino. Sedaj biva baje na Dunaju in ministarski svet se je že bavil z možnostjo njegovega povratka. Beogradsko »Samoupravac« objavlja za tak slučaj stališče vlade: Gosp. Radiću bo dovoljen svoboden povratek v našo državo, toda poklican bo, kakor vsak državljan, ki nekaj zgreši, na odgovor za vsa dejanja, ki jih je zgrešil v tujini in ki nasprotujejo našim zakonom. Vprašanje je, ali bo g. Radić, ki je znani kot velik bojaznjivec, in ki je že prej odpotoval v London iz strahu pred trdno vladno roko, riskiral veleizdajniški proces pred beogradskimi sodniki in ali ne bo rajši iz ljubezni-vega Dunaja barantal z glasovi svojih poslancev in spletkaril z novimi kombinacijami. Londonsko potovanje je Radiću več škodilo kakor koristilo. Da je ostal v državi in da se je poslužil aktivne skupščinske politike, bi bil mož na povsem drugem mestu in z veliko večjo močjo, kakor pa je danes kot mednarodni potnik med Londonom in Dunajem. S svojimi poslanci bi v domovini odločil o usodi naših vlad. Za vsak padec, za vsako novo koalicijo bi lahko iztisnil veliko dalekosežnejše koncesije, kakor jih dobiva pesčica nemških in džemijetskih poslancev. Čudna je logika političnih dogodkov: abstinenčna politika, ki je umela uporasti državo, je pomandrala Radića samega. Angleži so ga izpametovali. Ne bo dolgo, ko z Dunaja zapove svoji poslaniški skupini, da gre v Beograd in da strmolagi vlado. Če bo seveda na to pripravljena! Neki trde tudi, da ni gnalo g. Radića iz Londona na Dunaj z golj spoznanje brezuspešne londonske akcije, marveč da so ga pravzaprav preplašile tiste alarmantne vesti, ki so naznajale raznovrstne zagrebške kombinacije s tamošnjimi veletiskarniškimi podjetji in ki so vsebovale ogromno nevarnost za Radićev pokret. Brez spretne, umnega in delavnega vodstva bi ti velednevni njezove seljaške mase kaj kmalu razorili. Čim bi pisali o pozitivni, sporazumno, gospodarski in državotvorni politiki. Strah pred takim razvojem na Hrvatskem je Radića prinal na Dunaj. Tukaj obiše v prihodnjih dneh svojega prijatelja g. Korošca, ki je po

izjavljenih poganjih z radikalno stranko brzovjal v svet, da potuje po Božiču v dunajski sanatorij. Na ta način se sestaneta naša dva glavna politična skitalca in bosta govorila o novem opozicionalnem bloku, kojega naloga naj bi bila, strmolagiti sedanjo vlado in pripraviti teren za nadaljnje kombinacije. Ni izključeno, da Radić pristane na tako opozicijo in da pošte v Beograd svoje poslanice, za kar si bo menda izbaratal v slučaju nove vlade svoboden povratek v domovino. Račun je enostaven, ako bi za njim stala dosledna in resna strankarja in ne politična skitalca najgrše vrste, ki kolebata od krajnika do drugega in o katerih nihče ne ve, kaj hočeta: ali revizijo ustave na federalistični in torej nemoči podlagi, ali pametno, dnevno poli-

tiko z dosegljivimi, etapnimi gospodarskimi in upravnimi cilji.

V demokratski stranki izdelujejo Marinkovičev načrt širokih samoupravnih teles in poslov. To je resno prizadevanje s točno in odkritosrčno nalogo. *Notranji gospodarski in upravni razvoj je dokazal, da je treba državo poslovno, upravno, deloma dekoncentrirati. Sedaj gre za to, ali politična skitalca končno izpregledata svoje abstinenčne in defestistične zmote in ali se postavita na resno trdno, značajno, odprtico in dosledno programatično stališče s temu primerno aktivno, skupščinsko politiko. Ako tega ne storita, propadeta v najbližji prihodnosti. Ako se pa sporazumeta, utegneta zaigrati tisto vlogo, ki jima gre po sedanjem gospodarskem in političnem stanju.*

Evolucija boljševizma.

V evropskih listih se pojavlja vedno bolj pogosto vesti o sistematični evoluciji, ki jo preživila v današnji Rusiji boljševiški režim. V skladu s temperamentom in informaciami tega ali onega publicista pišejo listi o začetku, razvoju ali pa koncu procesa, ki vodi Rusijo znova v kapitalistično - buržuazni družbeni red. Evrope se zdi, da sovjetska Rusija postaja ali pa je že postala znova buržuazna država. Brez dvoma je ta navidezni preokret v boljševiškem socialno - ekonomskem življenju tisti faktor, ki sili mnoge evropske države, da skušajo stopiti s sovjetsko vlado v trgovske stike. Evropa hrepeni po ruskem trgu in ruskih sirovinah in uho evropskega industrialca, trgovca ali praktičnega politika želijo lovi in radevolje sprejema vsak glas o tem, da se velika vzhodna država vraca v naročje kapitalističnega gospodarstva.

Res ni mogoče zanikati, da, odkar je Ljenin proglašil »začasno umikanje« od čistega komunizma in odkar je bila uvedena takozvana nova ekonomska politika (NFP), je načrt v ruskem narodnem gospodarstvu izvestne kali buržuaznega reda. Rusija ni več komunistična država, ako je splet hila kdaj komunistična. Toda od tega dejstva do optimističnega naziranja o nji kot o kapitalistični državi, je še daleč. Temeljni princip buržuaznega reda — pravice do privatne lastnine — so priznali boljševiki samo v omejemerem razmerju, samo v gotovih panogah narodnega gospodarstva. Udejstvovanje te pravice je pod tako strogo kontrolo, da je celo priznanje iste postal iluzorno. V današnji Rusiji faktično privatna lastnina ni zajamčena z zakonom. Kdor si je kaj prilastil lahko vedno pričakuje, da mu

znova odvzamejo. Tudi trgovina ni normalna. Vse trgovske življenje obstoji v verižništvu, ki je neprestano v nevarnosti smrtni kazni. Vlada sicer trpi, da verižniki služijo lepe denarce, če pa ga zaleti na licu mesta, ga takoj izroči črevizčaki. Še bolj važna je morda okolnost, da ideja buržuaznega pravnega reda nikdar ni izčrpana s sfero čisto ekonomskih odnosa. Buržuazni red je tesno zvezan z gotovimi ustanovnimi kulturno - pravnega značaja, z garancijami zakona in pravic, z neodvisnimi sodišči in svobodo ustvarjalne pravne misli. Vsi ti bistveno nehnodni pogaji za združno gospodarsko življenje manjšajo sodobni Rusiji in spredno z novo ekonomsko politiko obstoja tam prečiščene nehrdzane breznavje in neznenoten režim vladičajoče partijske oligarhije. Če dejstvo samo, da je komunistična vlada dovolila buržuazne pojave samo kot »začasno umikanje«, ki se lahko vsak hip umakne novi ataki proti buržuazi, daje vsemu gospodarskemu življenju značaj nesigurnosti glede futrišnega dne. Ta nesigurnost izključuje vsako možnost mirnega in zdravega gospodarskega dela.

Da bo slika današnjega življenja v Rusiji popolna, ne smemo pozabiti, da so boljševiki pod pritiskom razmer sicer nekoliko umajnili, z drugo strani pa se krčevito oritevijo dogem, forme in frazeologije komunističnega evangeliia. Zadnja tri leta, ko se je pojavila in razvila nova ekonomska politika, je sovjetska vlada energično prislušnila na sredine in višje šole, da paralizira antikomunistično tendenco med šolsko mladino. Vse profesorje, ki so bili pristaši antikomunističnega svetovnega naziranja, je vlada v letih 1921—22 deloma internirala v Rusiji, deloma

izgnala iz države. Taka usoda je zadela v prvi vrsti filozofe raznih idealističnih šol, gospodarske strokovnjake, ki niso pristali na marksistično teorijo, in juristi s konstitucionalnim ter demokratičnim naziranjem. Letos v septembri je bila izgnana z univerz skupina nezanesljivih profesorjev, med njimi znana zgodovinarja Karejev in Grevs in filozof Vvedenski. Isto se pogosto dogaja tudi v zasebnem in javnem življenju. Tisti, ki je izgubil živ verski čut, postane fanatičen pristaš obredov in naukov svojega veroizpovedanja. Režimi, ki so se izvernili lastni ideologiji, z nasiljem in pritiskom vzdržujejo okrog sebe hanskovo priznavanje svojih socialno-političnih dogov.

Tako drževoliševki po tej poti in so prišli že do konca. Po borbi z nevernimi elementi so napovedali vojno vsem knjigam, ki se jim zde škodljive. Evropa ni niti opazila zadnjega ukrepa sovjetske vlade, ki je eminentno važnosti za nadaljnji razvoj dogodkov v Rusiji. Vlada je vzel iz prometa vso protirevolucionarno in antiumetniško literaturo. Do 1. januarja 1924 mora izginiti iz prometa vsa literatura, ki ne odgovara sedanjim interesom in ciljem vladne politike. Ta kruta usoda za-

dene vso agitacijsko demokratično literaturo iz leta 1917, vso svetovom zornemu filozofiju: Platona, Kauta, Spencega itd. Iz prometa mora izginiti tudi sv. pismo, koran, talmut in vse bogoslovne knjige. Knjige, ki niso posebno važne in znanstvene, morajo biti sploh uničene. Bolj važne pa hoče vlada zbrati in hraniti v velikih akademijenih knjižnicah, in sicer v načinu, da to izdelan in dobrino izklučno v znanstvene svrhe in še tedaj pod naistrožjo odgovornostjo arhivarja, ki bo seveda agent boljševiške vlade.

To je ena najbolj izrazitih karakterističnih potez »evolucije« ruskega boljševizma. Res, na prvi pogled se lahko trdi, da ni nobene zveze med kapitalizmom in Platonovo filozofijo ali med trgovino in Jamesovim pragmatizmom. Toda vse plati ekonomskega, kulturnega in pravnega življenja tvorijo v sodobni državi komplikirano celoto in ni nikak paradoks, ako trdimo, da ni mogoča gospodarska inicijativa, ustvarjanje in proizvajanje v državi, kjer kristian ne more dobiti iz knjižnice sv. pisma, mohamedan korana in žid talmuta.

Nemška marka in anarhija v Evropi.

Na krilih muhe so napisana vse tajne svetovje, je dejal nek prirodoslovec. Napisane so, toda težko jih je čitati. Pred seboj imamo majhen zavojček novčanega po 1 million mark. Oni, ki nam jih je podaril, je zahteval, naj mu povemo, koliko korist bi lahko imel filozof od teh papirjev brez vsake vrednosti. Gotovo bi mu koristile manj nego krilo muhe, toda brez dvoma tudi mnogo: V tem papirju leži izvor evropske anarhije. Ti mašni koščki papirja, ki so danes prava trupla, so imeli v sebi energično življenje in tajno vsebino, ki jim je dajala ogromno silo.

Ako bi bilo treba samo z eno frazo označiti njihovo zgodovino, bi dejali, da ponovno potrijejo oni temeljni zakoni, ki govori, da je danes, kakor včeraj in iutri in hrčkone vedno skrivnostna vera usmerila v vodila življenje narodov. Seveda so bili ti papirji kot faki brez vrednosti. Toda zaradi tajne sile so dosegli nekaj čudovitega. Samo njim se imamo zahvaliti, da je nastalo iz nič mogočno trgovsko brodovje, ogromne tovarne, zrakoplovi in trdnjave, ki so bile pozneje zopet z njihovo močjo porušene. Svetovna vojna je s pomočjo teh skromnih papirjev uničila in razdelila njihovo lastno mogočno stavbo. Njeni rezultati so bili za naše gospodarske kroge nekaj čisto novega. Kakšni so

elementi, na katerih sloni tajna sila paipija, o katerem vsakdo ve, da nima nobene vrednosti? Enostavno na domnevni, potrjeni potom preizkušnje, da se spravi glasom ekonomskih zakonov vrednost papirnate marke na ničlo, ako jih je preveč v obratu, z druge strani pa gotovo zelo mogočne in skrivnostne sile preprečujejo, da marca ne pride v tako žalosten položaj.

Ako bi se marca približala ničli, bi bila naravna posledica, da je ne doseže, nego da se znova dvigne. Zadostovalo bi, da se natisne na novčanice, ki velenja po dnevnem tečaju 10 mark — 1 milijon, in takoj bi bilo mogoče dobiti za te novčanice gotovo koljino zlata ali enako vrednega novca. To svojstvo marca, da se približuje ničli, ne da bi jo kdaj dosegl, daje pravico, da jo primjerimo s tisto zanimivo matematično črto, ki se približuje drugi črti in je ne more nikoli doseči.

Toda zakaj je imela marca tako dolgo to svojstvo, katerega doslej ni poznal še noben denar. Iz edinega razloga, da je papirnata marca dolgo časa vzbuzala različne nade, ki so se pojavljale in izginale ena za drugo. Prva teh nad je bila ta, da je vendar mogoč dobiti nazaj vrednost marca s tem, da se prepreči prevelik obtok novčanice na denarnem trgu. Malo je bilo dovoli pre-

»Kdaj bodo pa moja jetrica gotova?« Zdaj bi pa bil že čas, je že nad pol ure.«

»Kaj je z jetricami?« je uslužni krčmar zkalčil v kuhinjo.

Tako so se začnili steklena vrata še malo bolj odprtia in prikazala se je glava debele matere. Krčmarice: »Kakšna jetrica: jaz nič ne vem! In zdaj jih tudi nič več nimamo.«

Bufara s kravarskim licem pa se je priazno zarežala: »Ježes, sem čistu pozbila v kuhiji pavādat. K je tolku dala.«

Kdor je Rudolfa bliže poznal, se ga je zdaj moral ustrati. Ni začel razbijati po mizi in krčati, kot po navadi, nego se je blež načolil nazaj in kazal samo belo od oči. In z nohti je po mizi strgal kakor mačka, če si kremlje brusi.

Naposled je čisto tifo naročil dva para hrenovk, edino toplo jed, ki jo je bilo še dobiti.

Občni zbor je bil došpel do slučajnosti in Rudolf si je oddahnil ter hotel ravno izpogovoriti: »Ker se nihče več ne oglasa, zaključujem ...«

Pa je že mlajši šovtek dvignil roko. Rudolf ga je pogledal strastno soražno.

(Dalje prihodnjič.)

nar in mehanično vse pravilno opravila v strašni brzini.

Rudolf je stisnil potrdilo v roko in predse moleč svojo granato v mognčnih korakih zapuščal lokal. Ljudje, kolidor jih ni sploh ušlo, so ob steni stali špalir na špicah svojih nog.

Zdaj pa urno v kinematograf!

Pred pošto je v živahinem prometu lahko ušel poštnim organom, ki bi ga morda prieli in so bili očividno poslani po stražnika, kateri ves ljubi dan tam stoji.

Pa ker so bili poslani stražnika seveda ni bilo. To je vedno tako, odkar se svet suče in so iznašli policijo. Bog znaj, kakšen odbijalni fluid veže ob takih prilikah pomoč iščočega z očesom postave. Mora pa tako biti, ker sicer bi stražnika vsaj včasih našel.

Predno je bil pri klini »Tivoli«, je bilo že četrtek na sedem proč in predstava v polnem teku. Izprosil si je, da sme v prvi pavilji po neki znanki notri počledati. Dotlej je v vestibulu letal gori in doli kakor je predpisano za svežje leve.

In jo je našel! Sedela je boli zadaj gori in se mu smejal. Smejal se mu je tudi rival, trgovski poslovod

vidnih glav, ki so ugantile, da je bil cilj nemške vlade edino le ta, da prepreči s pretiranim obtokom kritje svojih novčanic. Dasisravno ta sistem preoblega obtoka unicije vsako nado na odpalčilo mark, je vendar ohrani med prebivalstvom do gotove meje svoj prestiž, kajti marka je bila kljub temu edino sredstvo za nakup živil in oblike. V tem pa je vrednost marke neprestano padala, kar je omogočalo veleindustrijskim, da so si pridobili bogastvo, čeprav skupna vrednost je znašala nad 20 zlatih milijard. Industrijci so delovali na celo preprost način. Tovarniške izdelke so plačevali s papirnatim markom, ki je veljala toliko, kolikor se je plačevalo za njen tisk, in te izdelke so prodajali v tujino za zlato valuto, dolarje, lire ali šterlinge, ki so se kopili v zadnjem času v tujih bankah.

Toda nastala je doba, ko je bilo treba poslati na denarni trg večjo količino papirnatih mark, in ta obtok je zadel na zakon o povpraševanju in ponudbi, marca je izgubila malone vso vrednost, ne da bi pri tem dosegla nullo. Tedaj pa je vzbudila novo nado, ker je postala kljub izredno nizkemu tečaju predmet plodovitih špekulacij. In ljudje, ki so jim borzne špekulacije španska vas, lahko razumejo, kako izbirne kupujejo že mogoče sklepati z vrednostjo, ki se ceni danes na sto milijonov, čez nekaj dni pa na 200 milijonov, kakor je bilo to na newyorski borzi z zamenjavo mark na dolarje.

Ena naših čudovitih plastil zanimalne igre z nemško marko je ta, da je lažni novec, ki je izredno povzdrignil blagostanje v Nemčiji, sodeloval pri desorganizaciji in izpodkopavanju vezniških financ. Realna vrednost nemške marke so prebrisani berlinski finančniki spravili tako dače, da zavezniški niso mogli dobiti od Nemčije nobenih reparacijskih izplačil. Tu naletimo na kočilivo poglavje o mednarodni moralji, ki je seveda ne poznava nobena zgodovinska epoha. Neki idealist je prepričeval Društvo narodov, da bo ono klub svoji nemoci v doglednem času doseglo vsaj gotovo uspehe glede nравstvenih pravil v mednarodnem življenu. V pričakovanju teh objektiv je vodil sodobno človeštvo še vedno večni zakon o nasilju močnejšega nad šibkejšim.

Vsa ta silajno zamišljena igra z marko bi bržkone ne bila mogoča, ako bi bila na mirovni konferenci vsaj en diplomat toliko pameten, da bi zahteval od Nemčije, naj plača n. pr. 100 milijard odškodnine, na kar bi bila ta gotovo pristala. To vsoto bi Nemčija lahko plačala, če ne drugače, s pomočjo mednarodnega posojila, kajti v onih časih je bil kredit Nemčije še soliden, kar je razvidno iz visokega tečaja marke. Ker pa diplomati na mirovni konferenci tega niso uvideli, je začela Evropa v splošno anarhijo. V današnjih prilikah je nemogoče izterjeti od Nemčije reparacijska izplačila, in sicer zato, ker njen politika sistematično pošilja na denarni trg ogromno količino papirnatih mark brez odgovarjalnega kovinskega kritja. Ta njen politika je končno prisilila Francijo, da zasede Poruhrje. Okupacija stane veliko več, kakor doblek, ki ga ima Francija od tega energičnega kralja, toda tu gre v prvi vrsti za njenu sigurnost. Zdi se, da ta okupacija zelo vpliva na svetovno trgovino in da tudi položaj Francije ni kdove kako slajen, kajti Angleška se ji v zadnjem času sistematično odvaja. Ako Polnarev počuti in izprazni Poruhrje ter dobi kot kompenzacijo od Nemčije moratorij, ki bi bil seveda prazen papir, bi pomenilo to zelo ugoden moment za nemški rewanž. Ako pa ne odstopi — kar je mogoče omenjen, negajen trden sklep — bodo nastale neskočne težkoče z Angleško in državami, ki stoe zaradi pomankanja premoga pod njenim vplivom. Gre v prvi vrsti za Italijo in Belgijo.

Kakoognjevito napadajo Francijo, je razvidno iz "Timesa", kjer čitamo med drugim: »Črni oblački uničevanja pokrivajo nebo nad Evropo. Ekonomsko in industrijsko ogrodo poka od vseh strani. Izčpanost in brezup sta na potu, da omajeta moralno vseh narodov. Militarizem ubila njihove finančne vire. Splošna lakota ni dače. Pred nami je strašen prizor, ko se za katastrofalno nesrečo in razdeljanjem Evrope prihlije krah v Nemčiji. Čeprav posledice bodo za vso Evropo še neprimerno težje in katastrofalne. Glavna krivda, da Evropa ne glede na vse napore in prizadevanja do danes še ni mogla premagati svoje krize na vseh poljih socialnega življenja, pa leži uprav v trdovratnosti in nedopustljivosti francoske politike. Angleški politiki izvajajo iz te trditve konsekvence in stote na stališču, da je treba nemudoma sklicati novo mednarodno konferenco, na kateri naj bi strokovnjaki končno veljavno določili višino nemških reparacij. Na vsak način pa je treba teriatve napram Nemčiji znizati v toliko, da država ne bo več stala na robu popolnega gospodarskega kraha. Seveda se Angleška nikakor ne namerava odreči od vseh teriatiev napram ostalim državam, kar seveda bistveno nasprotuje njenemu stališču glede okupacije Poruhrja.

Nastane vprašanje, katero teh dveh stališč je pravilno. Brez dvoma je repačijski problem tista nepramagljiva ovira, ki stoji na poti k končni konsolidaciji evropskih razmer. Tod angleška diplomacija lahko še tako intrigira in izigrava francosko zunanjou politiko, vendar ostane nepobitno dejstvo, da je Francija danes tisti mednarodni faktor, od katerega je odvisna svoboda in na-

daljnja usoda malih narodov. Zato je tudi razumljivo, da se približujejo Angleški one države, ki bi rade znova spravile male narode pod svoje okrilje, da jih brezobjektno zatirajo in izkoristijo, dokler se z druge strani zbirajo po vojni nastale nacionalne države okrog edino zanesljive in zveste začitnice — Francije.

Telefonska in brzojavna poročila

Povratek Stjepana Radića v domovino?

Alarmantne vesti o Radičevem prihodu na Dunaj. — Akcija dr. Korošca za prihod Radičeve poslanke v Beograd. — Posvetovanja radikalne vlade.

— Dunaj, 26. dec. (Izv.) Neues Wörter Journaljavlja, da je na Dunaj prišel voditelj hrvatskih kmetov Stjepan Radić, Dunajski policiji o tem ni piševar znanega.

— Beograd, 27. dec. (Izv.) Glavni odbor demokratske stranke je odobril načrt dr. Voje Marinkovića o širokih upravnih avtonomijah. Ta načrt pa je vzbudil v radičnih krogih izredno veliko pozornost. Načrt pa sta simpatično pozdravila tudi dr. Korošec in dr. Špahić. Potovanje dr. Korošca v Ljubljano oz. v Zagreb je imelo namen informirati pristaže o načrtu dr. Voje Marinkovića. Temu potovanju prispevale je beogradski politični krogi veliko važnost. V Zagrebu je skušal dr. Korošec informirati vodstvo HRSS o sedanjem političnem položaju in o akciji opozicijskih skupin za ustavitev skupnega opozicijskega bloka, ki bi imel edini cilj strmolagljivljenje sedanja radikalne vlade. Dr. Korošec ima tudi načrt, da pripravi Stjepana Radića do tega, da se njegova skupina pojavi v beogradskem parlamentu.

Rusija želi zbljanja z našo državo.

Značilna izjava praskega sovjetskega zastopnika. — Stališče naše vlade.

— Beograd, 27. dec. (Izv.) Vprašanje obnovitve diplomatskih zvez z Rusijo je vedno bolj aktuelno in je tudi predmet razpravljajočih diplomatskih zvez med Radičem in kraljevino SHS. To poročilo veli med drugim:

V nekaterih praskih listih je bila objavljena vest, da je sovjetska ruska vlada po svojem poslanškem zastopstvu v Berlinu predlagala kraljevini SHS, da se prične pogajanja za priznanje sovjetske Rusije in da sovjetska vlada izjavlja, da se imajo ta pogajanja pospešiti za vsako ceno.

Po informacijah, ki smo jih prejeli od zastopnika sovjetskih republik v Berlinu, te vesti ne odgovarjajo točno resnik.

Razmerje sovjetske vlade napram kraljevini SHS res še ni povsem urejeno. Ko likor se tice stališča sovjetske Rusije, je ono formirano v "Uradsnem listu", z dne 12. dec., kjer je objavljeno, da za sporazum med Rusijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ni kakih ovir. V političnem interesu obeh vlad le, da se dimpe zbljanje. Sovjetska vlada želi, da se razmerje do kraljevine SHS popolnoma razbriši in da se ugotovi predlogom za vzpostavitev diplomatskih stikov.

To pa ne znači, da sovjetska Rusija želi podpisati sporazum za vsako ceno.

Vesti iz Italije.

Zastopniki Poadižja pri Mussoliniju. — Grožnje nasprotnikom. — Božič na Reki. — Fašisti napadli poslanca Amendola. — Nenavaden mraz. — Na sledu ponarejevalcem din. bankovcem

— Rim, 26. decembra. (Izv.) Pred par dnevi so bili pri Mussoliniju zastopniki Poadižja pod vodstvom poslanca Tinza. Deputacija mu je podala razne želite nemškega prehivalstva glede gospodarstva, nadalje glede nemškega jezika v soli in uradih. Mussolini je obljubil, da bo vse te stvari proučil z dobrohotnostjo in jih rešil z duhom enakosti. »Ako se ozirate na Rim, bodo vaši legitimi interes na problemi Poadižja varovani in rešeni. Važno je to, da vaša prestolica je Rim in v Rimu je močna, pa pravčna vlada. Med tem pa se nadaljuje potujočevalna politika med tirolskimi Nemci, kakor tudi med Jugoslovenci in Juli. Kralj, kateri zastopnikom govori Mussolini silčno zagotovo, pa vendar dovolj jasno.

— Montecatino, 26. decembra. (Izv.) Tu so postavili spomenik v proslavo koncentracije črnih srca, dne 28. oktobra 1922. Prisel je Mussolini in govoril o že znanih nalogah fašizma. Značilno pa je, da je zoper grozil nasprotniku fašizma. Nastopnila narašča, zato pa Mussolini ne zadrži nihene prilike, da ne bi rohnil proti nasprotniku in sovračniku fašistovske politike. Rokelj je: Zaman vstraila naši nasprotniki v svojih malenkostnih manevrih. Naša dolžnost je, da se borimo proti nim in da ih zanljivemo, ako ostalo v svoli slabih verti. Ako bi ne bil fašistovski pojhod v Rim vzbudil naroda, bi bil zapadel bedi in pogin. Pripravljen pa smo ponuditi roko nasprotniku, ako je njegova roka neoborožena in jo poda z iskreno lojalnostjo. To so prve priprave za volilni boj k volitvam v parlament.

— Reka, 26. decembra. (Izv.) Na intialitico guvernerja Giardina je prislo za božično revnim reškim otrokom iz Italije dobor v vrednosti 200.000 lir. Tako so tudi božični prazniki služili za sanktiranje Reke.

— Rim, 26. decembra. (Izv.) Fašistične snovnosti proti nasprotniku se dogajajo dan na dan. Nadalje so poslanca Amendola in ga preteli na levni ulici tako, da se je moral zateči po zdravniško pomoč v bolnišnicu. Napadalci so zbežali in policija jih sedal tako pridno 18če, da ne bo našla nobenega. Fašistični teror bo pomenil še veliko gorje za Italijo.

daljnja usoda malih narodov. Zato je tudi razumljivo, da se približujejo Angleški one države, ki bi rade znova spravile male narode pod svoje okrilje, da jih brezobjektno zatirajo in izkoristijo, dokler se z druge strani zbirajo po vojni nastale nacionalne države okrog edino zanesljive in zveste začitnice — Francije.

Vprašanje izplačila predujma uradnikom.

V-žna posvetovanja ministrskega sveta. — Vprašanje predujma še ni povsem rešeno! — Izplačilo do 15. januarja.

— Beograd, 27. dec. (Izv.) Na sejmu ministrskega sveta na božični dan in včeraj je bila tudi daljša razprava o izplačilu predujma na povečane plače uradnikom. Na božični seji se je to vprašanje že kratko razmotrilo in niso bili storjeni nobenih definitivnih sklepov. Na včerajšnji seji ministarski svet je bil v bistvu odločen:

1.) Vsem državnim uradnikom, nameščencem in uslužbenec se ima v času od 1. do 15. januarja t. l. še pred pravoslavnimi božičnimi prazniki izplačati predujem na račun povečane plače za čas od 1. oktobra do 1. januarja, in sicer uradnikom I. skupine I. kategorije 1500 dinarjev in ostalim skupinam kakor sledi: 1350, 1050, 900, 600 in služiteljem 300 dinarjev. Po tej razdelitvi imajo učitelji dobili predujem 900 dinarjev.

2.) Finančni minister ima izdelati glede teh predujmov izplačilni načrt.

Ministrski svet.

Vprašanje Reke. — Položaj na Grškem. — Resorna vprašanja.

— Beograd, 27. dec. (Izv.) Kljub katoliškim božičnim praznifikom in odstotnosti poslancev je bilo zadnje dni v Beogradu živilno politično življenje. Vlada je v dolgih sejih razpravljala o vseh aktualnih notranjih in zunanjih političnih vprašanjih. Na dnevnem redu so bila vprašanja: uradniški predujem, povratek Radičev, nemške reparacije, grški dogodki, povratek Venizelosov v domovino, ministarski svet pa je tudi posvečal svojo pozornost razmeram v demokratski stranki in pa demokratskemu načrtu o uvedbi široke samouprave.

Oglede nemških reparacij je skleneno, da se odpošle poseben delegat v Berlin, kjer ima voditi pogajanja z nemško vlado in nemškimi industričnimi.

Dogodki na Grškem se nahajajo v stanju laviranja in še ni gotovo, katera struja dobi premoč.

Vprašanje demisije prometnega ministra dr. Veltzaria Jankovića je skleneno, da se odpošle poseben delegat v Berlin, kjer ima voditi pogajanja z nemško vlado in nemškimi industričnimi.

Ministrski svet je na božični praznik razpravljal tudi o toku pogajanja za urelitev reškega problema. V Beograd je zopet prispel Mussolini, zaupnik generala Bordero, ki je imel daljša posvetovanja z vodilnimi faktorji naše zunanjine politike. Po informacijah dobro informiranih krogov lisorja sedaj Italija pogajanja za rešitev vprašanja štata řeške države. Zunanji minister dr. Ninčić je vladu zelo obširno poročal o teh pogajanjih. Definitivnih sklepov še ni.

Demokratični načrt o široki samoupravi.

— Beograd, 27. dec. (Izv.) V ožjem odboru demokratske stranke je bil odobren načrt posl. dr. Voje Marinkovića o širokih samoupravah. Ta odbor je včeraj obravnaval načrt v vseh podrobnostih ter je sestavil predlog, da se načrt osvoji kot bistven program demokratske stranke. V kratkem se ima načrt objaviti. Po tem načrtu se ima delokrog samoupravnih oblasti znatno razširiti in izvesti decentralizacija. Bitno načrta pa je, da je krajši v tem, da je krajši v političnih oziroma uvedbi širokih samoupravnih oblasti še vedno ohranjen načelo absolutne in brezognjene državne edinstvenosti. Načrt dočaka znanje razberenih centralnih oblasti. Centralizirane naj bi bile samo one strogke, ki so potrebne iz skupnih gospodarskih, političnih in državnih interesov, tako diplomatska, vojska, sodstvo, policija, prosvetna politika, saobračaj, pošte, telegraf in telefon. V drugih zadevah se ima izvesti decentralizacija tako v zadevah ministrstva trgovine in industrije, socialne politike, ministrstva za narodno zdravje, ministrstva za šume in rudo in druge.

Dr. Marinkovićev načrt priznava tudi širokimi samoupravami znatno finančno samostojnost. Iz državnega budžeta se imajo prenesti v budget širokih samouprav razni važni izdatki, ki so več ali manj lokalnega pomena za dočično pokrajinno.

V opozicijskih krogih vlada za ta načrt veliko zanimanje in skušajo demokratijo pridobiti zanj ostale opozicijske skupine.

SNEZNI ZAMETI V ALPSKIH DEŽELAH.

— Gradec, 26. dec. (Izv.) Danes je zelo snežiti. Iz spondjeških alpskih kraljev prihaja poročilo o velikih snežnih viharjih in zameh. Vlaki imajo velike zamude. V Gradec prihajajoči vlaki imajo do 200 minut zamude.

— Dunaj, 26. dec. (Izv.) Generalna direkcija zveznih železnic obavila, da je na snežnih zameh ustavljen železniški promet na nekaterih progah na Predalčah.

Iz demokratske stranke.

Demokratska stranka in kooperacija z Radičem. — Pomirjenje med obema strujama.

— Beograd, 27. dec. (Izv.) Glavni odbor demokratske stranke je na včerajšnjem dopoldanski seji razpravljal o pripravah za prihodnji strankini konгрés, na katerem se ima revidirati program stranke in izvesti nova organizacija za vse pokrajine. Mestni in oblastni odbori imajo do polovice januarja izvesti volitve. Za dne 8. februarja je določen dan demokratske stranke. Na ta dan se ima po vsej državi vršiti prerna predavanja, zabave in druge prireditve v korist strankini organizaciji in tisku.

Glavni odbor je tudi razpravljal o sedanjih notranjopolitičnih situacijah osobito z ozirom na povrat Stjepana Radiča v domovino. Vladna kriza postala v zadnjem času akutna. V demokratskem klubu prevlad

notranje silno vroči laži-pobožnjak arhidiakon je karakteriziran s par koralno donečimi glasbenimi frazami, ki ne slikajo njegove notranjosti, njegove duše, a le uniformo duhovnika. Enako riše glasbeno Schmidt Esmeraldo. Nekoliko čardaške ogrske muzike in duša Esmeralde je narisana. Delo komodino in lahko. Vojak — marš, voznik-fijaker — marš, poštar — poštni rog itd. Njegovo duševno, notranje življenje pa je postranska stvar, Schmidt slika uniformo, slika newagertijersko dušo, a zunanjost človeka. Kaj brigata njege, da bori duhovnik usoden boj s seboj, on ga nariše s par koralnimi akordi in delo je izvršeno. Kvečjem dodene teji koralni frazi par bežnih prehodnih not. Esmeralda je, seveda, dete, rojeno med Madžari; saj so po Schmidtem naziranjem vsi cigani Madžari. Hugo tega ni nikjer trdil. In ravno ta stilizirana madžarska glasba je višek vse opere. Brez nje bi »Notre-Dame« propadla. V isti senci pa tudi ta madžarska glasbena misel dokazuje, da je Schmidt glasbeno impotenten, ker mora iskati glasbeni izraz za doživetje osebe v njeni muzikalni nacionalnosti. Sicer pa, ali so vse cigani madžarske narodnosti? Če čitaš Hugoja, zdi se ti, da je Esmeralda Španjolka. Komponist tu seveda dela, kakor hoče. Njegova volja bodi sveta. In Schmidt, ki je preživel toliko časa v orkestru, dobro ve, kaj hoče. On dobro ve, da se vjame publike na limanice grobe, kravne kino — dramatike, četudi na utemeljena, duhovita, globoka. Gospod Will je tisti, ki ima prvo besedo. Schmidt je pri operi »Notre-Dame« isto kot Risto Savin pri »Gospoštvanskem«. Končno libretist odneše zmagovo. Gorje, če je komponist odvilen s libretista, seveda, libretista, ki se mu mora udati komponist! Se huje pa je, če komponist zaostaja za libretistom. In to je bilo v slučaju »Notre-Dame«. Psihološki problem arhidiakona, njegov egoistični, hladni sklep, da je boljše pogubiti Esmeraldo kot pasti k njenim nogam kot premaganec, glasbeno ni niti v najprimitivnejši meri slikan. Vsemu temu problemu se ogne Schmidt s par lahkomiselnimi glasbenimi frazami, zajetimi iz čardaške in korala teme, prisojene zdaj Esmeraldi, zdaj arhidiakonu.

O vsej stvari dalo bi se še mnogo, mnogo govoriti. Toda mi vredna. Priznavam pa gleda tehnično Schmidtove spremnosti, da je orkestracija nad vse zanimaliva, moderna, saj je mož imel ušeša, ko je živel v orkestru toliko in toliko let. Mužičar je izvrsten. Trud, ki ga je imel g. Matačič, orkester in solisti z zborom vred, da vreden boljše stvari. »Notre-Dame« je muha-enodnevница, in mi nismo prav nič od nje.

Solisti so bili vsi brez izjemo na svojem mestu, dekoracije, razen prve slike, ko čutiš, da nisi na trgu ampak v nekaki veži, na višku, orkester največ po zaslugu temperamentnega dirigenta g. Matačiča naravnost idealno izboren, navdušenja več kot stvar zasiži, istotno vencev itd.

Po reprizi pa bi rad povedal še to in ono. Pred vsem pa ugotovljam že danes to, kar se rekel uvodoma: »Notre-Dame« in z njo Schmidt za nas Slovensce ne pomeni prav nič.

— Č.

Knjževnost.

Roman Bendé: Pohojena grada. V avtorjevi samozaložbi je izšla v Gornji Radgoni nova zbirka liričnih pesmi. Roman Bendé ni prvi in ne zadnji, ki orje ledino naše poezije s soho, nikar pa ne z modernim plugom. Zato so braze prej podobne praskam po zapanjeni nivi, kakor pa sledovom duševne in miselne poglobitve v način pesniškega oblikovanja bogate snovi, ki jo nudi pesniku vsakdanje realno življenje. Pri nas se je udomačilo naziranje, da mora biti vsak Pegazov jezdec sentimentalno, nesrečno, slabotno, od vseh zapuščeno, pozabljeno in zapostavljeno bitje, ki je v vsem svojem neljanju odvisno od muhastega prsta krute usode. Usoda vsakega pesnika pa mora biti kruta, drugač mu užaljena muza sploh odpove svojo naklonjenost. Efekt brezravnega udelovanja usode je seveda v skladu z dočasnim nesrečnikom. Emenu je nevezina punca, drugi vidi v živilih bitilih od sočevala do mrčesa same protivnike, tretjiemu luna na nebuh ne sije dovoljni jasno, četrti je obupal nad življением zato, ker niti sam ne ve, kaj hoče in tako gre ta veriga v neskončnost. Bendé je isti nesrečen. Pravi namreč, da je »Pohojena grada« epifat nad svežim grobom njegove prehran umrle mladosti. Njegova brezmešna nesreča pa ne obstoji samo v tem, da je po lastni krvidi pregradič izgubil mladost, nego je nesrečen v vseh štirih dimenzijah. Domovina mu dela silne preglavice, ber ni popolna (kdo in kaj pa te sploh popolno?) dekle mu ni všeč, ker ga ne ljubi po pesniškem receptu, vse drugo vidi v črni luči, ker dozdevno nesrečen človek sploh ne more objektivno misliti. Iste, kakor sam tudi, v vesoljstvu božjem onega, cesar ni mogeče najti na zemlji: Resnice, Ljubezni, Lepote, Miru. Čudovita zadava! Iskat v vesoljstvu nesreča, kar sploh ne eksistira. Kai pa naj bo tisto snekali, kar bi lahko nashi v vesoljstvu? Morda ponesečena kometa, ki je izgubila v hroneku svoj rep. Čemu so ljubljeni tako čudovito naivni in hočeo umetnost na vsek način spraviti med oblake? Kaj življenje na zemlji, realne vsakdanje razmerje, to, kar vidimo v svoji okolici, kar živi z nami in kar tvori celoto. Če del smo mi sami, ni sposobno dati potrebne hrane.

umetniškemu poletu? O, samo najti je treba to hrano, ki leži v bogatih zakladnicah na vsakem koraku. Toda pesnik je že tak pa prikazen, ki ne sme govoriti o realnem življenu, sicer bi utegnil legubitvi to, kar tvori njegovo bistvo — čaroben sijaj nejasnosti, nerazumljivosti in tavanja v morju astralnih pojmov. Bendé sami pravi, da žele in ne more najti. Seveda ne bo našel, ker ne zna iskati. Zaokrožiti Izvestno misel, da odgovarja nomenklaturi in ne nasprotuje pravilom o rimi, še daleč ne posmeni mislitv v ustvarjati. Toliko v splošnem. Drugače pa je »Pohojena grada« prav simpatična in kot sestrica nikar na dela sramote mnogim drugim pesniškim zbirkam.

Narodne pravilice iz Prekmurja. Priredila Kontier in Kompoliski. Založil »Učiteljski dom« v Mariboru. Knjižica prinaša prijazen pozdrav iz manj znane nam praviljskega sveta na oni strani Mure. Par pravilje je napisanih v domačem narečju, druge so spremno in gladko prijene. Oprenjene so z osmimi prav edinstveni ilustraciami. Lična knjižica ne bo le deci nudila prisrčnega veselja, segal bo hvaležen po nji tudi vsakdo, kogar zanima slovensko narodopisje. Gospoda pisatelja naj bi zapeto zaslužno delo nadaljevala!

Glasbeni vestnik.

Silvestrova noč pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v Nar. domu obeta posetnikom kar se tče koncertnega vzpostavljanja, pri tudi raznovrstne zabave res prijetno, domačo prireditve. Paviljoni bodo nudili izborna jedila in pravovrsto vino, srečevalov krasne dobitke, plesažljivi pa se bodo hočili vrtili, kolikor se jim bo zhubilo. Svira izvrstan orkester. Na obilen obisk Silvestrove noči vabi načlepše vse društvo in prijatelje društva odbor pevskega društva »Ljubljanski Zvon«.

Seja odbora Zveza slov. pevskih zborov v petek, dne 28. tm. ob osmih zvečer v Glasbeni Matici.

Sokolstvo.

Občni zbor Sokolskega društva v Kočevju se vrši na sv. Treh kraljev dan v društveni telovadnici ob 9. Odbor.

Gradbeni odsek Sokola in Žirovnikov zbor v Št. Vidu nad Ljubljano priredila 31. tm. ob 6. zvečer zabavni večer pri »Slepem Janezu« v Županu. Vstop prost.

Na sporednu Silvestrovega vedernico »Ljubljanskega Sokola« so poleg koncertnih točk muzike dravsko divizijske oblasti, tudi se telovadne točke, mramornati kipi, komični nastopi. Silvestrov govor, alegorija in po polnoči pes. Natancem spred se bo obivali. Začetek prireditve ob 20. (8. ur) zvečer. Vstopnina: Za stare, a le v predprodaji, 10 Dn., za ostale posetnike po 20 Din. Članstvo se zategadel posebej opozarja, da si preskrbi vstopnice v predprodaji. Vstopnice se bodo dobivali v predprodaji v soboto, 29. decembra od 17. do 19. (5.-7. ure pop.), v nedeljo 30. dec. od 10.-12. ure in v ponedeljek 31. dec. od 15. do 17. (3.-5. ure) popoldne.

KINO TIVOLI
predvaja od 27. do 30. t. m. nov. zanimiv film, družabno dramo

„Na trnjevi poti“

Turistika in sport.

DOMAČE NOGOMETNE TEKME
Zmagovalec za pokal Gradjansk.

Zagreb, 27. decembra. Rezultati nogometnih tekem za pokal na božične praznike: Na božični praznik Gradjansk: Hašč 4 : 3, na včerajšnji praznik Gradjansk: Concordia 4 : 3. Hašč : Concordia v nedeljo 23. tm. 7 : 0.

Beograd, 27. decembra. Dunajska Admira : Jugoslavija 5 : 2.

Split, 27. decembra (izv.) Splitski Hajduk je priredil nogometno turnejo po Tunisu. V Tunisu je premagal pravka tuniških nogometnih društva Avantgarde. Rezultat 3 : 0.

INOZEMSCHE NOGOMETNE TEKME.

Barcelona, 26. decembra. Rezultat nogometne tekme klub Barcelona : Sparta Praha 1 : 0. Tekniki je prisostvovalo nad 30.000 gledalcev.

Bilbao, 26. dec. Praška Slavija je potokla španškega pravka atletični klub Bilbao. Rezultat 9 : 2. Pri revanšni tekmi je bila igra neodločena 4 : 4. Zmaga Slavije je vzbudila prve dni velike senzacije.

Saragossa, 26. decembra. Praški DFC : Saragossa 7 : 0.

★ ★ ★

Pianinski koledar za l. 1924 že mnogo niso plačali. Da mi prihranijo nadaljnje stroške, prosim, da to nemudoma storite. V sredini januarja terjati bom mogoč zamudnik in naj dotični, ki koledar slučajno niso prejeli vrnejo opomin s pripombo »Nisem prejel«. Na podlagi te izjave morem na pošti reklamirati priporočeno poslanji koledar. — S tem letnikom prehaja koledar iz hajati. Imam ga že nekaj v zalogi ter ga pošiljam le tistim, ki nakažejo denar po spremnici že v naprej. — Rotter.

Drsalšček pod Tivolijem. Ker je našteli že občutni mrz — 4 do 5° pod nivo, je pričakovati, da zamrže Tivolski ribnik. Ko ho ledena skorja na mestnem drselju dosegla na debelosti 12 cm, se drsalna sezona otvorila proti dnevnim, odnosno sezonskim kartam.

Novoletna voštila
sprejemamo že
do 29. decembra zvečer.

Na dnu življenja...

Senzacionala aretacija vlomljske družbe v Ljubljani.

Za minuto soboto je naš list kratko v lokalni kroniki poročal o drsnem poskušenju vladom v uradne prostore »Kmetijske družbe na Turjakom trgu, od koder so hoteli vlomljci odnesti pisalni stroj, ozirno pa gotovo hoteli izvesti temeljito operacijo na družbeni blagajni, ker so nosili s seboj kompletno raznega povsem modernega vlomljskega orodja. O tem poskusu smo dozneli nekateri podrobnosti:

Okoli poledne je priel domov v hiši na dvorišču »Kmetijske družbe« stanujodi stavec Ivan M. Ker ni mogel odpreti glavnih vrat, je odšel v Salendrovo ulico, od koder so stopili skozi vhod na dvorišče Bat na vlomljški posej se prizvajajoči vlomljška tovaršta sta se njegevo prihoda tako močno prestršila, da sta jo utrih krac popihala desno lezeno, podljudri meter visoko ngrajo na Gospoško ulico. Pri kobcanju četrti orgaio sta povzročili ropot, vendar česar je postal pozoren v bližini se nahajajoči stražnik Abram Štefan. Štefan je do prvega vlomljškega, ki je nosil tudi velik, bogato obložen nahrbnik. Stavec M. je zasledoval drugega, a mu je še sredno odnesel pete v daljavo. M. ga je vendar polne lube spoznal in ga je pozneje policija drugič dan aretirala na podlagi M. ovega opisa.

V soboto dopoldne je policijski revolucionar nadzornik g. Žaidela oba obtočenca konfrontiral in znašal, da v njih oba vlomljški občinstvo brezvonom je v doberem stanju in znanem menišču procesa pred ljubljanskim sodno poročo, ko sta z žirijizmom skusala osalenariti restavterija Zorca, lastnika nekdanjega hotela »Triglav« v Kolodvorški ulici. Omenjena aféra se je za oba obtočenca končno srečno in sta bila onročena obtočne goljufije. Proses je vzbudil takrat splošno zanimanje in to radi tega, ker sta Čehinja na glasu kot premožna človeka. Pavel je bil lečen trgovcem.

Pri zasilenju sta oba obtočenca zanikala vsko krivido in Pavel trdi, da sta lesa česar orgaio samo na potrebo...

»Seveda,« je pristavil g. Žaidela in za to sta potrebovala cel nahrbnički vlomljški orodji.

Avtorance nista nato ničesar odvredno. Čehinja, znana večelinja in ljubljanski ženčki, sta zelo razfinirana in imata gotovo poravnati mnogo računov o nemških transakcijah s tuo lastnino. Soudišče pri nadštečih bratov Čehinov je osmisljen tudi neki mehanik, h kateremu sta večkrat zahajala.

Uvedba prometa vrednostnih pisem z inozemstvom.

3.1. januarjem 1924 se prične promet pisem z označeno vrednostjo z inozemstvom pod naslednjimi pogoji:

1. Pogoji za pošiljanje iz naše kraljevine v inozemstvo.

1. Iz naše kraljevine se od tega dne za sedajlahko pošiljajo pisma z označeno vrednostjo v Avstrijo, Madžarsko, Italijo, Švico, Nemčijo, Češkoslovaško, Francijo, Belgijo in Romunijo. O otvoritev tega prometa z ostalimi državami se bo predvideno v srednjem letu.

2. V pismih z označeno vrednostjo se smejo iz naše države pošiljati samo manjši zneski, a največ 500 (pet sto) dinarjev = 34 zlatih frankov.

V vrednostnem pismu so lahko dinarske novčanice ali pa tudi novčanice tujih držav v skupni vrednosti 500 dinarjev. Pošiljajo se lahko tudi čeki, ne glede na znesek, na katerega so napravljeni, označeni vrednost po ne sme biti nikdar večja kakor 500 dinarjev. To velja tudi za druge vrednostne papirje, razen za predvojne državne vrednostne papirje, kojih izvod je prepovedan.

Predovedeni je v pismih z označeno vrednostjo pošiljati kovanji denar in predmete, ki so podvrženi carini, potem zlato, srebro in dragulje.

3. Ker je finančno ministrstvo pristalo na otvoritev prometa vrednostnih (denarskih) pisem z inozemstvom največ zato, da bi občim se odpravili posveti na vrednostne razmere ljudekske Šolstva. Kot abs. filozof je izpolnil še maturo na učiteljsku v Mariju v Mariboru in položil poznejno spobnostno izpitja v Gradcu, najprej za ljudske Šole, potem pa za II. skupino meščanskih Šol. Torej s tem in z absolutnimi na univerzi je služil kot podučitelj na mestni Šoli v Ptiju. Učiteljska mesta tu mu niso hotelli dati. Profesor Polzmann je bil na znanstvenem delu v fizikalnem laboratoriju na univerzi. Rezultati svojih raziskovanj in polzmannovih poslovnih sta počinila kot skupno delo v znanstvenih razpravah, ki so se upoštevale pri znanstveni akademiji na Dunaju in v inozemstvu. Bile so prevedene tudi v angleščino.

Ko bi ne bila usoda drugače hotela, bi bil dr. Romih lahko s svojimi talenti zaslovel na svetovnem znanstvenem polju. — Zanesla pa ga je v malenkostne razmere ljudekske Šolstva. Kot absol. filozof je izpolnil še maturo na učiteljsku v Mariju v Mariboru in položil poznejno spobnostno izpitja v Gradcu, najprej za ljudske Šole, potem pa za II. skupino meščanskih Šol. Torej s tem in z absolutnimi na univerzi je služil kot podučitelj na mestni Šoli v Ptiju. Učiteljska mesta tu mu niso hotelli dati. Profesor Polzmann je bil na znanstvenem delu v fizikalnem laboratoriju na univerzi. Rezultati svojih raziskovanj in polzmannovih poslovnih sta počinila kot skupno delo v znanstvenih razpravah, ki so se upoštevale pri znanstveni akademiji na Dunaju in v inozemstvu. Bile so prevedene tudi v angleščino.

Mlad generacija in ljude daleč od Drave. Savine in Sotle nimajo ali niso imeli pojma, kakšni boj so bili se bili v tem pogledu na Sp. Štajerskem, zlasti pa v ptujskem okraju, ki je takrat prednjačil. Vse premedalo

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 27. decembra 1923.

Narodni Dnevnik.

Kakor smo že poročali, prične »Jadranska banka« izdajati v svoji tiskarni pod imenom »Narodni Dnevnik« nov list, za kojega je natovorila moralično odgovornost posebnemu konzorciju, v katerega so vstopili gospodje Ivan Deržič in Roglič, ki pripadata NSS, dr. Marušič in Ivan Urek, pristaša SKS, dr. Ivan Sajovic (Kočevo), član takozvane Akcijskega odbora, veleposetnik Josip Lenarčič z Vrhniko, ki se menda prišteva NRS, in Fran Škušl, ki je bil tajnik NNS. Ta konzorcij je izdal poziv, v katerem se predstavlja slovenski javnosti kot moralični reformator slovenskega časopisa ter naznana, da se bo podjetje »Jadranske banke« povzdignilo v ideal neodvisnega slovenskega lista. Gospodje konzortisti so predznidovoli, da proglašajo celo »Slovenski Narod«, ki več nego dve generaciji nesebično in brez ozira na levo in desno vrši naložo resnično naravnega in naprednega glasila, za kapitalističen izrodek! Mi to lahkomiselno nam vrženo rokavico sprejemimo in bomo imeli dovoli prilike, da se z gospodo, ki so nas tako nečuvno napadli, razračunamo.

Preko teh takoreč osebnih občutkov pa gre splošna stvar. Iz imen konzortistov je videti, da se je »Jadranska banka« s pomočjo njenega »Akcijskega odbora«, ki ga je, kakor znano, radikalna stranka razpustila, posrečilo sestaviti v svoje vrhe nekakšen blok gospode, ki pripada raznim strankam, katerih nekatere so še do včeraj trdile, da druga z druge ne morejo. Interesantno je, da je predvsem SKS, ki je napram ideji napredne koncentracije dosedal vedno poudarjala svoje razredno stališče, vsaj po dveh svojih članih to načelo premagala. Žal, v nepravi smerni. Formacija, ki je ustvarjena v svrhu, da podpre akcijo, ki s splošno nacionalnimi ali naprednimi interesimi nimči skupnega, ni napredek.

Kdor nekoliko pozna razmere, ve, da je snovanje »Narodnega Dnevnika« v resnici le na videz spremno zasnovanja akcije »Jadranske banke«. Ta nekdaj tako ugledni zavod se je, žal, zapletel v valove dnevnne politike, ustanavljanja stranke in se vmešava v njihov delokrog. To mu je zelo škodovalo in to ga preti uničiti. Kar se to leto godi pri »Jadranski banki«, je takega značaja, da presegajo takozvane »interne zadeve« ter postaja javen škandal, za katerega bi nične se smeli več nositi odgovornosti. Samo za svoje časopisne akcije je »Jadranska banka« dosedaj potrošila nad 10 milijonov dinarjev in deficit »Jutranjih Novosti« se bliža drugemu milijonu. In vendar gospodje ne prenehajo. Nepravno izmišljajo nove forme, pričakujejo rešitev ob časopisnih polemik in se še vedno ne zavedajo, da jih je ravno vmešavanje v dnevnino politiko spravilo na rob propada. Sedaj jim je nasedel konzorcij »Narodnega Dnevnika«, ki ne vidi, da je samo sredstvo prepozornega bančnega manevra. Komprimirali se bodo na ta način možje, ki bi lahko bili toliko uvidevni, da bi opazili, da so postali te orodje v rokah ljudi, ki hočejo z intrigami razkrojiti enodušno razpoloženje vse naše napredne javnosti za napredno koncentracijo, kateri skušajo postaviti nove umetne barfriere. Povrh pa se namerava naložiti novemu konzorciju moralična javna odgovornost za dogodek, ki se pri pravem kruhodajalcu novega »Narodnega Dnevnika« odigravalo danes še za kulissami. Jutri na morda že na otvoren pozornici. Veselje bodo imeli zoper klekljaci. Ne moremo verjeti, da bi odgovorna vodstva strank bila odobrila, kar so storili nekateri njihovi pravki. To je skok v prepad, ki ne more ostati brez posledic. Naprednemu bloku, ki je po naravnih željih pristašev vseh naprednih skupin zorel sam od sebe, je intriga »Jadranske banke« zadala hud udarec. Mi, ki brez strankarske strasti moramo cel položaj, smo uverjeni, da najnoviši dogodek niti obči narodni, niti obči napredni strani ni in ne bo v prospeli.

Ko so bile te vrste že napisane, nam je došel v roko drug eksemplar poziva konzorcija »Narodnega Dnevnika«, v katerem je poleg zgoraj navedenih tiskanih imen na novo pritisnjena tudi faksimile podpisa g. dr. Ravnharja.

★ ★ ★

— Odstranitev smodništva. Kakor smo izvedeli, se nahaja smodnišče na ljubljanskem polju v ugodnem razvoju. Načrti za nove objekte so po tehničnem oddelku vojaške oblasti izdelani. Razprave z vojaškim erjarjem potekajo ugodno in je upravičeno upanje, da bodo ti objekti v kratek čas izgniti z ljubljanskem obližja. Prizadev občine bodo seveda morale nositi del stroškov za te nove stavbe.

— Odlikovanje. Odlikovan je z redom belega orla 5. stopnje ravnatih meščanskih šole v Ljubljani g. Luka Jelenec, predsednik ljubljanske sekcijs Jugoslov. učit. udruženja.

— Za poglobitev glavne Ljubljanične struge je postavila vlada, kakor čujemo, v proračunu za l. 1924 delni znesek 200.000 Din. Ker bi bilo za to delo treba že danes vzeti v roke 10 milijonov Din, regulacije Ljubljance naša generacija sploh ne dočaka.

— Razmere pri »Jadranski banki«. Naprošeni smo objavili, da je g. Luka Milišić, veleindustrijec in trgovec v Beogradu, izstopil iz upravnega sveta »Jadranske banke«, d. d. v Beogradu, ker noče več nositi odgovornosti za razmere pri tem zavodu. Zaradi te odpovedi g. Milišića je nadzorstveni svet Poštnočekovnega urada v Beogradu takoj odredil vknjižbo svojega kredita »Jadranski banki« na njene nepremičnine v Beogradu. Iz upravnega sveta »Jadranske banke« je dalje izstopil g. Uskoković iz Beograda.

— S Cetinjo smo dobili tole brojavo: Radi trenutnega prekinjenja poštne prometa četrti tem potom vsem prijateljem in znamencem v Sloveniji božič in novo leto dr. Jovan Milosavljević, sanitetski polkovnik.

— Diplomsko trgovsko skušnjo na univerzi v Köln-u le napravil začetkom decembra t. g. Franjo Golob, sin g. Franca Goloba, trgovca z železnino v Ljubljani.

— Nič desetka ni več. Pisajo nam:

Tako govorijo na Stajerskem bralci »Slovenskega Osvobodilca«, ker je v njem pisal poslanec Žebot, da je po začetki slovenskih poslancev bilo v skupčini snrejeto,

da pri prevzemaju posestev ni treba plačati prav nobenega desetka ali centina (ne prevzemna) vrednost nepremičnine in premičnine ne preserja dveh milijonov krov.

A da ta ugodnost vela samo tedaj če preuzezmo posestvo s in ali hčerka po starših ali mož ali žena po zakonskem družu (s pričenitvijo ali smrtilo). Ta ugodnost da je postavno usotovljena od 15. novembra 1923 z novim zakonom o takših in pristojbinah. Ta zakon smo v slovenskem prevedli do dňa 22. decembra, pa nismo v nem našli, kar je napovedoval gosnec poslanec Žebot in smo gori preneli. Morebiti smo prezirli, pa menda ne. Novi zakon o takših in pristojbinah prinaša v členu 6. odst. 3/2 določilo da od dneženja prinašajo krvnim sorodnikom v prvem kolenu (t. j. otrokom, če tudi staršem, ni izrečeno: za zakonske družnike pa ne velja), ni takse ali desetka, aka ne presegajo dedične vrednosti pol milijona dinarjev, to je od gospoda Žebota za posestva navedenih dveh milijonov krov. Zahetili moramo od vladne in od gospoda Žebota, da polasnit, če je kaj dejanske podlage za kršl »Nič desetka ni več«, katerega je vzbudil prej omenjeni v »Gospodarskih razglasenih članek gospoda Žebota. Mi smo se naučili biti neverni v rečeh, kakor je ta in do neovrgljivega potrdila, da je gospod Žebot pisal resnico, da ne bo za otroke in zakonske drugove nič desetka od posestev, vrednih do dveh milijonov krov, all pol milijona dinarjev, verjamemo samo to, kar smo sami prej prepisali iz člena 6. novega zakona o takših in pristojbinah. No, tudi to je olajšava, ki zahvalo zasluzi, če tudi ne velja za zakonske ljudi in ne za zneske, katere živi starši dajejo otrokom na račun dedičin!

— Iz Skopja. Podčastniki Slovenci, skopljanske garnizona nadrečnika Maks Japelj in Metod Doboviček, podnadrečnika Mirka Peterneč, Drago Kukman, Stanko Fatur, J. Pogorevec in Stanko Za vršček voščijo vsem rojakom in rojakinjam veselo in srečno novo leto, predvsem pa čestiteljem in čestiteljicom »Slovenskega Naroda«.

— Napredok v olečavi meha. V preteklem letu je dobrolo zoper par glavnih cest in ulic z novimi stavbami znatno olečavalo, še škoda, da samo deloma ker je stavbna podjetnost v Ljubljani zadnje leto precej popustila. Aleksandrova cesta bo z zgradbo dr. Černe - Naglasove stanovanjske hiše ob denisi fronti zoper nekajko popolnjena, vrzel dela pa še vedno vogal (podaljšane) Beethovene ulice in pa tisti starci objekti na voglu mestnih stavbnih parcel na nasproti Narodnega doma. Pa tudi ti dve stavni parcelli bi bili že odkupljeni in zasadani, če bi mestna občina ne zahtevala zani pretrinjenem. Mikloščeva cesta bo z dokrajjenimi stavbami prihodnje leto znatno olečana. Še škoda je, da je Centrala delavske zavovalnice zoper nezgode v Zagrebu preprečila projektirano zazidavo celega kompleksa ob tej cesti. Stavbeni prostor med Unionom in Vzajemno posojilnicom kaže prav neokueno odprtino in tudi ni najti pravega vztoka, zakaj Unionska družba tisto pol-drugo parcele tako brezobzirno rezervira. mesto da bi jo odprodala. Zgradba palace Ljubljanskega dvora je dovršena in le škoda, da stoji ob Kolodvorski in Pražakovli ulici, ko bi bila sicer lahko v okras centru mesta. Podaljšani del Mikloščeve ceste pogreša še dvoje obsežnih stanovanjskih hiš, da bo projektna zazidava popolnjena. Ostali del ceste do izkaza v Cesto na Južno železnično bo morala mestna občina primerno olečati in razsvetlit.

— Nov zakon o izseljevanju v Ameriko. Izseljenški komisariat v Zagrebu je obveščen, da se pridržava v Ameriki nov zakon, po katerem bo izseljevanje v Ameriko omogočeno mnogo bolj, kakor doslej. Bitno zakonskega načrta, ki ga je izdelala ameriška vlada, obstoli v tem, da se komisiji preglej izseljencev ne bo več vrši v Ellis Islandu, kakor doslej, nego v domovini izseljencev, torej še prej, predno se dotični izselijo v Ameriko. Pri tem pregledu bodo navzoči poleg domačih zdravnikov in oblasti tudi zastopniki Amerike. Poleg te nove dolobe je treba omeniti še okolnost, da bodo morale ameriške oblasti registrirati vse tujce, ki se nahajajo na ameriških

teh. Ta registracija ima namen, da se ugotovi, da li so izseljeni prispeli v Ameriko zakonitom potom. Ako bi se ugotovilo, da je prišel kdo v Ameriko nezakonitom potom (preko Meksika, Kanade itd.) ali pa, da izseljeni ne izpolnjujejo vseh pogojev, ki jih zahtevajo oblasti pri izseljevanju, bodo dotične osebe takoj poslane nazaj, odkoder so prišle.

— V vedenost potujočemu občinstvu. Društvo za promet tujcev v Zagrebu je otvorilo mestno blagajno za prodajo železniških kart, kot glavno zastopstvo »Putnika«, d. d. v Beogradu. Blagajna se nahaja na Jelačičevem trgu št. 6. V blagajni se izdajajo železniške karte za vsako postajo v Jugoslaviji in istotno tudi za glavne postaje v inozemstvu (Avstriji, Češki in Madžarski). Psihna daje potnikom vsakovratno brezplačno pojasnila glede potovnega železniškega parobrodnih zvez, kopališč, itd. »Putnik« ima svoja zastopstva tudi že v Ljubljani (Tourist office, Aleksandrova cesta 8), Sarajevu (Hotel Evropa), v Splitu in Dubrovniku.

— Izprememba poštnih okolišev Laško in Rimske toplice. Pod občino Marija Gradič spadajo pripisni kraj Vodščko s krajevnimi deli Vodščko, Škofke in Dvor. Izločen iz okoliša pošte Rimske Toplice in priklopljen pošti Laško. Za te vasi usmerja pošta Laško poščlike na pomočno pošto Sv. Miklavž nad Laško.

— Za odpravo stanovanjskih uradov. Kakor čujemo, je zagrebška mestna občina pridelila akcijo za odpravo stanovanjskih uradov, sklenila je v teži zadevi resolucijo ter to rezolucijo sporočila vsem mestnim zastopom v Sloveniji in na Hrvatskem.

— Pri upravnem sodišču v Celju ponovljeno je mesto uradnega sluge, Natačnejši Ši pogoni »razvidni v Urad, Istu.«

— Celjske vesti. »Slovenske vesti«, detajalec, priredil celjski Nemci na Silvestrov večer v veliki dvorani hotela »Union«. Ce so tako nemške predstavitve na mestu ali ne, o tem naj razmislijo oni, ki za takse stvari dajejo dovoljenje. — Božični prazniki so bili pri nas lepi. Vreme je bilo posebno prvi dan solčno, samo nekoliko vetrovno. Prireditve v praznikih nismo imeli razum Kinopredstav ter gledališke predstave »Nebesa na zemlji« na Stefanovo v mestnem gledališču. — Artistično vodstvo celjske mestnega gledališča je mesto odšel g. Rada Železnika prevezl g. Janko, dosedal član mariborskega Narodnega gledališča. — Izpred sodišča Mikloš Jurij, posetnik v Domčki gori pri Rogatuču je z nepremetljivo besedami pri uradovanju razzall župana Andreja Beleta. Celjsko okrožno sodišče mu je prisredilo 48 ur zapora ali pa 100 Din globe. — Radi žepnih tativ je bil na 8 mesece težke ječe obsojen 23 letni Miha Božič iz Spodnjih Grusov. — Veronika Jenički iz Hrvatskega je v Rogatcu izvrševala na sejmu razne tativne. Celjsko okrožno sodišče jo je obsojilo na 4 mesece težke ječe.

— Mariborske vesti. Narodno gledališče. V nedeljo so vprzorili novitet in sicer Nestroyovo burko »Lumpacijev vagabund«, ki se je ponovila v tork 25. decembra. Burka je prvočrna, za to pa je tudi pri obeh predstavah bilo gledal, napolnjenje do zadnjega kotička. Junaka predstave pa sta vsekakor gg. Marastovič in Rasberger, katera sta, s živim temperamentom in komičnim nastopom spravila publiko v veselo razpoloženje. To je se izkazal tudi g. Skrbnšček v vlogi čarobnega glavarja. V sredo dne 26. tm. se je vprzorila ob 15. Umetniška kri, zvezčer pa zadnjih v teži sezoni Verdijeva opera »Traviata« z gostovanjem g. Skrivančem v vlogi Alfreda.

— Marlborške vesti. Narodno gledališče. V nedeljo so vprzorili novitet in sicer Nestroyovo burko »Lumpacijev vagabund«, ki se je ponovila v tork 25. decembra. Burka je prvočrna, za to pa je tudi pri obeh predstavah bilo gledal, napolnjenje do zadnjega kotička. Junaka predstave pa sta vsekakor gg. Marastovič in Rasberger, katera sta, s živim temperamentom in komičnim nastopom spravila publiko v veselo razpoloženje. To je se izkazal tudi g. Skrbnšček v vlogi čarobnega glavarja. V sredo dne 26. tm. se je vprzorila ob 15. Umetniška kri, zvezčer pa zadnjih v teži sezoni Verdijeva opera »Traviata« z gostovanjem g. Skrivančem v vlogi Alfreda.

— Koliko strani se je to leto v Ljubljani preselilo? Tekom letosnjega leta se je preselilo iz starih stanovanj v nove hiše 68 družin, ne všeči posameznik. Razen teh se je preselilo v svoje nove uradne prostore troje javnih ter četvero privatnih uradov. Izselilo se je okoli 60 oseb.

— Zglaševalni predpriči in stranke. Danes razni hišni gospodarji in tudi načemniški svojih priseljenih strank sploh ne prijavljajo in tako se prigode slučaji, da je izčelo ljude svoje znanje ali sorodnike tu in tam po mestu pa njih naslovna ni mogoče dobiti, ker se niso sami prijavili niti jih gospodar zglašil. Za take malomarne ljudi obsegajo zglaševalni predpriči občutne globe in je torej v interesu vsakega posamnikova, da se pravovasno pri polici, oblasti zglaši. To zoper je to zaneske, katere živi starši dajejo otrokom na račun dedičin!

— Starši! Ali ste že naročili Vašim malim načemniškim mladinskim list »Zvonček«? Lepšega darila za novo leto jim ne morete dati kot da jim naročite ta načemniški slovenski mladinski list. Z novim letom dobri list novo opremo in začne prinašati nadaljnje priljubljene povesti o »Kekcu«. Naročila sprejema upravništvo Zvončka, Učiteljska Tiskarna, I. nadstr., vrata 6.

— Jugoslovenski veterinarsko udruženje. Živinozdravnik, ki služijo v področju božišča Ljubljanske oblasti. In so člani Jugoslovenskega veterinarskega udruženja v Beogradu, so ustavili na sestanku dne 13. decembra sekcijsko tega udruženja s sedežem v Ljubljani. Na imenovanem sestanku je bil izvoljen sledui odbor sekcijske: Predsednik: Ignacij Šlapjah, upravnik državne zdravne zdravne na Selu; podpredsednik Viktor Zajc, veterinarski nadzornik pri Pokrajinški upravi za Slovenijo; Teknik: Vekoslav Rigele, oskrbnik mestne klavnicne ljubljanske: blažejanik: Miloš Čapet, državni živinozdravnik na Vrhniku; odbornik: veterinarski major dr. Kebert, upravnik vol. marvne bolnice, Ljubljana. Vse dopise, ozivoma pošiljke je poslati na naslov: Jugoslovensko veterinarsko udruženje, sekcijska Ljubljana, v roke Vekoslava Rigeleja, Mestna klavnicna. Redni mesečni sestanki se vrše vsak prvi četrtek v mesecu v hotelu Strukell ob 15. uri. Ce je ta dan praznik, vrši se sestanek drugi četrtek v mesecu ob isti urti.

— General Milenko Nedeljčič. V nekaj je beogradski vojaški bolnični umrl general Milenko Nedeljčič, ki je bil v sestavu vojnega novembra 10. polka, ki je leta 1918 pri Aranglovcu zadržal nadaljnjo prodra-

nje avstrijske vojske. Ob tem prilikom je bil Nedel

Književni trg. Nove knjige.

Spošno negodovanje se je polastilo tudi književnosti in tu predvsem našega književnega trga. Od povsod čuješ očitek, da je naša književna založba zaspala, da nimamo ničesar, da se moramo zatekat v tujino in v zapadne jezike, ako hočemo, da se zaklenemo ob tihih večernih urah v tihožitje z duhovnimi in čustvenimi svetovi velikih umetnikov in pesnikov. Kako površno in nemprešljeno je tako zabavljajo! Kratke pogled na založbeno delovanje vodilnih ljublj. knjigarn je dokazuje ravno obratno. Koliko lepih knjig je v prešem letu izdala in založila podjetna, mlada Zvezna knjigarna, Tiskovna zadruga, zlasti pa stara založbenica tvrdka Kleinmayr-Bamberg. Prva kar sipa zaporedne zvezke svoje splošne knjižnice, druga izdaja naše klasične in razposilja poljudno-znanstveno literaturo Potov in cilj. Tretja pa se odlikuje s številnimi izdanji najraznovrstnejše vsebine, že na zunaj zaokrožena s spremnim tehničnim vodstvom pisatelja Vlad. Levstika.

Naštetovali v naglici nekaj knjig da jih ob božičnih in noveletnih praznikih poklonimo svojim znancem in prijateljem!

Tu imamo Vladimirja Levstika Gadjegnezdo, II. izdanje v založbi KB. Knjiga nosi značilno posvetitev »Svoji materi v češčenju in zvestobi«. Takšne idealizacije slovenske in lastne matere se ni užrlo slovensko oku. Knjiga se je rodila v letih strahote, ko je tujec teptal naše človeško dostojanstvo in so v nas teli ognji koprjenja po svobodi in državnosti. V predvoru piše Levstik o glavnih osebih in smislu te svoje knjige nastopno: »Pripovedovala mi je skrivnost svoje zveste duše, svojo utajeno ljubezen, svojo žalost za mrtvimi in svoj strah za žive; svoj ponos na gnezdo in svoje zaupanje v veliki, v še večji grunci... Ves smisel svojega srca mi je razložila... Ne boj se, mi je dejala... Zakaj Kastelka je več od resnicnosti. Ona človek, je tvoj sen o domači zemlji; je morda zemlja tvojih sanj. Knjiga je najmočnejša pesem slovenskega jezika in slovenske zemlje! Citajte pesnika Jarostnega hotenja!«

Ljubitelji miru in verskega koprjenja, sezite po »Tihih večerih« Ksaverja Meška, našega koroškega pesnika. (Ljubljana 1923. KB.) Pesnik človeške bolesti, srčnih ganotij, pesimističnih lirizmov, slovenski Leopardi. Vsebina: Dolga je še pot, Ob tihih večerih. Na sveti post, Legenda o čudežnih očeh, Pozabljena, Ciganček, Zasajnam včasih, Romanca o žalostnem jutru. Ali niste niti molili zame? Človek, ki stoji ob grobovih in plaka, Ob pomladanskih veržih.

Ivana Rozmana Nova erotika, disonance in akordi (Ljubljana 1923. KB.) spaša na mizico vsake slov. dame. Hočemo biti duhoviti, v globješem, pravem pomenu. Toda brez doživetja disonanc in akordov človeškega življenja tega ne bomo nikdar dosegli!

Slovenci so pozabili, ali pa še boljše, niti ne vedo, da imajo del Charlesa Baudelaireja v slovenskem prevodu. Njegove pesmi v prozi je prevel simpatični, nekoliko plašni pesnik Pavel Karlin. (Ljubljana 1923. KB.) Pesnik človeške bolesti, srčnih ganotij, pesimističnih lirizmov, slovenski Leopardi. Vsebina: Dolga je še pot, Ob tihih večerih. Na sveti post, Legenda o čudežnih očeh, Pozabljena, Ciganček, Zasajnam včasih, Romanca o žalostnem jutru. Ali niste niti molili zame? Človek, ki stoji ob grobovih in plaka, Ob pomladanskih veržih...

Se vam hoče slovenskega jezika? Vzemite L. N. Tolstoja roman Hadži Murat v prevodu Vlad. Levstika (Ljubljana 1923. KB.). Dvobroj krščanstva z muslimanstvom, križ z mesecem!

F. M. Dostojevskega Zločin in kazen (Novi prevod VI. Levstika. Ljubljana 1923. KB.) pričeva sodobna književna, psihološka in psihanalitična kritika k najglubočejši izpostavi človeške vesti. Sežite vse učenike šolskega duševstva, čitate Dostoevskoga, premislite ga. Razven tega ni ga boljšega čiščenja grešne notranjosti, ni boljšega živčnega zdavstva kakor brezobzirno rejanje v lastno dušo, v gnilobo vsakdanjega početja! Dostojevski je Evropi razdelil rusko dušo, ta tisočletni zakon med poezijo ruske zemlje in etiko pravoslavnega krščanstva.

Za zabavo vzemite A. Conan Doylea Zgodbe Napoleonovega huzarja. (Ljubljana 1923. KB.) Vas bodo popeljale po vseh bojiščih Napoleonovih armad.

Frederick Marryatov Morski razbojnik. (Ljubljana 1923. KB.) je napet angleški roman z lepimi moralnimi jedrom.

Waldemar Bonsels, Prigoje čebelice Maje. (Ljubljana, poslovenil VI. Levstik, 1923. KB.) Podnaslov: roman za deco. — Knjiga bi boljše krstili kot roman otroške literaturne. Naivna poezija za deco, pa tudi za odraslo občinstvo, ki mu mladina, najmočnejša mladina tudi kos interesantne priroke.

Se eno knjigo je treba v tej zvezi imenovati. B. denbach-Gračkovo Mrtvo mesto. (Ljubljana 1923. KB.) Knjiga odpiriva zanimiva ozadja ljubezenskega trpljenja oziroma blaznosti. Ljubezni pravimo vnetje srca. V resnicici pa gre za čudne procese fiksiranih podob in čustev, za bolestne vztrajne misli in emocije, osredotočene ali vzbujujoče po zunanosti ljubljenega bitja. Knjiga je zaslovela po svoji originalni vsebinai, kakor tudi po operi dunajskega komponista Korngolda Die tote Stadt.

Rostand-Zupančič, Cyrano de Bergerac. Ljubljana 1923. KB. Nemci neprestano trdijo o propadanju francoske kulture, družine in eroza. Evo knjige, plemenite, deviške, čiste in duhovite, kakršne ne zmore vsa nemška književnost z Goethem.

* Ig. pl. Kleinmayr et Ferd. Bamberg. Ta podjetna založba ima očitno ambicio postati založnik naše bodoče znanstvene akademije. Glej izdanja prof. Veberovih del.

jem vred. Postava Cyranova je pravi čudež človeške fantazije, pesniške duhovitosti in lepote. Kakšna harmonija duha in srca! Ko bi mogli ljubiti in biti ljubljeni, kakor Rostandov Cyrano! Po blodni erotični književnosti in sodobnem ljubezenskem življenju je knjiga kakor pogled v matinsko oko.

Še spadajo tudi Poezije doktora Frančeta Prešerja, peti natisk. Ljubljana 1923. KB. Ljubezni kot upu in strahu je dal ženjalni pesniški izraz, slovenski in izvirni, da ga s ponosom vzpostojemo z največjimi tvorci ljubezenskega doživetja.

Dante. Književna spomenica ob šestodelni Dantejevi smrti. Pridrel dr. A. Res s sodelovanjem Ital. in slov. književnikov, pesnikov in znanstvenikov. Ljubljana 1923. KB. Knjiga pomeni pravo knjigotrgno držnost ter najlepši poklon malega naroda vsečovščinskemu duhu. V tem okviru ni prilike, da sežemo v podrobnosti tega izdanja. Knjiga spada po svoji luksurijski znanost ter najboljši vsebini na mizo vsakega slovenskega oljankica.

Zimske sportnike opozarjam na divje visokogorske smučarske ture, za katere naj si nabavijo enkrat za vselej temeljni knjigi slovenskega oziroma julijskoga turizma R. Badiure Jugoslovenske alpe — Slovenija. (Vodici) in Na Triglav — v krajestvo zlatorogov! (Ljubljana 1923. KB.) Knjigi vsebujeta vse potrebe potne, geološke, varnostne in prirodne podatke naših alp.

Dr. France Veber, profesor predmetne filozofije na ljublj. univerzi, se je zaklel, da v par letih napiše Slovencem cel sistem filozofije in še lastne zraven. Svoja dela sipa kar zapovrši. Lani je obdelanil sistem filozofije, I. knjiga, o predmetu (KB). Letos nadaljuje analitično psihologijo (zoper KB). Knjiga je izšla pod okriljem Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani, torej kot publikacija matice hodoče slov. znanstvene akademije. — Založba pa je delo tvrdka KB. Knjiga je temeljita in obdelava duševslova vprašanja na obstrukteni in samosteni način. V tem oziru se znatno razlikuje od ostaleh sodobne psihologije, ki odklanja teorije in ki skuša nagrebeti najprvo empirično gradivo in nato previdno zaključevati duševslovnost. Knjiga pa bo vsled svoje novotarske borbenosti rodila podrobna raziskovanja in s tem napredke te znanosti na dnu.

Preveliko vznemirjenje škoduje! Le ne razburjajo se! mi je svetoval moj sojamnik in mi bil s svojim nastopom zaled, kako se ohranijo mirni živci in hladna kri. Padel je bil globoko v jamo, počakal, da sem se vzbudil iz omedlevice, pozdravil me, kakor bi se bila srečala na ulici, zvedel na prav namen svojega novega vilaša in me potolažil z nedolžno, krotko, pohevno živalico, ki jo zmerja nehvaležno človeštvo po krivem in nemarnem s šakalom. Njegova flegma je bila nalezljiva. Kmalu sva sedela po orientalski šegi s prekržanjima nogama drug zraven drugega, pozabivši popolnoma, da sva bila prvi lovski plen svetovno znanega Hagenbecka.

Ali tudi Vas muti revmatizem in ste se tudi v mudi kopeljo v pesku pogrenili v to jamo? sem vprašal svojega tovarisa.

Nikar nisem bil redoveden, toda bil sem se močka, ki lega tako svinčeno na dušo.

Eh kaj, revmatizem! Hotel sem biti sam in šel sem v samoto, da razrešim na večjo uganko zgodovine. Mirno je izustil to največjo uganko svetovne zgodovine,

kakor bi bil govoril o tržni ceni gorskega krompirja pet let pred vino. Osvrnil sem se s pogledom, mož je bil videti popolnoma zdrav. Da bi vsaj ne napravil takih odmorov!

Največja uganka svetovne zgodovine. Ne vem, kako je prišlo, da so se moje misli ustavile pri Meneliku, aheniskem nešunu, ki je devetnajstkrat umrl in bil tri indvajsetkrat slovensko pokopan.

Da, največjo uganko svetovne zgodovine sem hotel razrešiti! Zopet odmor na negovi strani, na moji pa Menelik, za katerega sem se začel že upravičeno batiti, da umre dvajsetič in sicer to pot kar v mojem narodu.

Usmiljite se me, prosim, ki mrem od razdovednosti! Povejte mi vendar uganko! V dveh se uganke hitreje in lažje rešujejo!

»Polahn, moj dragi Seveda jo povem, ne morda, da mi pomoret k rešitvi, marveč zato, ker imava časa dovoli. Poslušajte pazljivo in zavedajte se svečanostnega trenutka, ko Vas seznam z največjo skrivnostjo vseh vekov!«

Tišina je zavladala v jami po teh besedah. Prekinil jo je tu pa tam edino le moj revmatizem, ko se je preveč hrupno preobrnih v mojih skelepih in členkih.

»Zet pet let se mudim v teh krajih,« je začel. »Zgodovinska so ta tla. Kdor piše zgodovino osemnajst dinastijski egipotskih faraonov, si mora takoreč sproti podatke sam izkopavati. A imel sem smolo. Kjerki sem mislil začeti, povsed me je že prehitel kak drug raziskovalec. Tu Carnarvon, tam Carter, sami strokovnjaki, sama slavna imena. Malošen pa le nisem postal. Počival nisem, stikal sem okrog po hišah, vpraševal odkrito po starinah, pregledal skrivaj vse keni in pred dobrim tednom, oziroma žakajte, to je bilo v torki ob 14.50, če ni bilo že v -pomedetorek ob 14.50, če ni bilo že v pomedetjek... ste zaslišali največjo uganko zgodovine! sem ga prekinil, hoteč na ta način pospešiti njegovo pripovedovanje.

Tako hitro, kakor si Vi to predstavljate, pa zopet ne gre! Mirno, a z vsem povdankom me je posvaril. »Da, v pomedetjek je bio, ko sem opazil pri Arabcu Ibn Mollehu v temem kotu zamazane veže precešnjo skrinjo. Večkrat sem bil že pre posesti to bajto, a skrinje nisem bil nikdar opazil, ker je zmiraj ležala na nej Ibn Molleha pred kratkim umrla tašča. Nastanil sem se v veži. Visoka najemnina. Arabci znajo odirati tuje. Nič ne de! V treh dneh sem dognal, da je skrinja sarkofag popisan s hirolifiki, v njem pa faraon. Gola, popolnoma obrita, usnjanu rumenu glavo, truplo zavito v najfinješ lanene povojne z umetnimi okraski. Videl sem že mnogo mumij na muzejih, toda tako srčne, tako dražestne, tako mikavne, tako prikupljive še noben! Kdo bi si mislil, da se more moj hladni, mirni sosed sploh še razvneti. In glejte, ta papirus, s kako govorostjo se razberne njegova vsebina. Prebiral sem hirolifike, ne doma, kjer sem se bal, da me zalatol moj gospodar, pač pa tu v puščavi, in nisen bil še vsega prebral, ko sem zapazil Vašo obliko na pesku, vse drugo. Vam je pa itak znan!

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani. IV. znanstvena seja se vrši v četrtek dne 3. jan. 1924 ob 15.00 popo. v razpravi dvoran sodne palace, I. nadstreški predava primari dr. Gösti: Dementia praecox paranoides. Juristji dobrodošli. Predsedstvo.

Strokovnega udruženja jugoslovenskih oblikovalčev umetnikov III. redni občeni zbor se vrši dne 6. januarja 1924 v hotelu Union v Ljubljani. Začetek ob 15. uri. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika II. rednega občnega zabora; 2. poročila predsednika; 3. poročila tajnika; 4. poročila blagajnika; 5. volitev novega odbora. (K volitvi so upravičeni samo člani, ki se izkažejo z veljavno legitimacijo.) 6. Slučajnosti.

Jugoslovenska Matica je prejela od ge. Gusti Dr. Vodopivec, Ljubljana, kot božični dar Din 100. Posnemajte! Celestinka Frece, Bizeljsko nabrala prilikom poroke Frane in Martine Strunjak Din 500, Šolsko vodstvo, Brezje 28.50; Šolsko vodstvo Tržič 86; Tvorница za dušek, Ruše 79.40; Šolsko vodstvo, Št. Daniel pri Prevaljah 50; Občinski urad, Studenci pri Mariboru 150; Šolsko vodstvo Boštanj 50; Vesela družba v gostilni Mesarič na Boru pri sv. Barbari v Halozah 30. Ževelj darovalci!

— Jugoslovenska Matica je prejela od ge. Gusti Dr. Vodopivec, Ljubljana, kot božični dar Din 100. Posnemajte! Celestinka Frece, Bizeljsko nabrala prilikom poroke Frane in Martine Strunjak Din 500, Šolsko vodstvo, Brezje 28.50; Šolsko vodstvo Tržič 86; Tvorница za dušek, Ruše 79.40; Šolsko vodstvo, Št. Daniel pri Prevaljah 50; Občinski urad, Studenci pri Mariboru 150; Šolsko vodstvo Boštanj 50; Vesela družba v gostilni Mesarič na Boru pri sv. Barbari v Halozah 30. Ževelj darovalci!

Damir Feigel:

Revmatizem.

(Nadaljevanje.)

»Ta želja se Vam prav lahko izpolni. V tem slučaju Vam prepustim prvi sedež, zaradi sam zadovoljen s sedežem na galleriji za vašim hrbtom.«

»Zveri se nama nikakor ni batil! me je tolažil. Če imava izredno srčno, pada k nama kvečenje, kak Šakal in še ta se naju tako ustraši, da ga ohraniva le s posočajo melise pri zavestni.«

»Kaj pa le, slov, hijena, žirafa, krokodil? Ali so z njimi le sitnari profesorji in so prav sam plod Pokornjeve in Erjavčeve domačije? Strašno! Vi mi uničite s svojim božičljivim Šakalom in oživljajočim meliso vso divjeromantično pozicijo afriškega živalstva! sem se razvne mal. In kdo bi se bil? Pričakovati naštronika, silnega strašnega, leva, hijena, krokodila, a zagledati pred sabo silno prestrašenega Šakala, je bilo le preveč zame! Cem potem ta prostorna past? Saj Hagenbeck še ne razkazuje ne revmatičnih bolnikov, ne zgodovinarjev, kolikor je bilo meni znano! In slednji ni izključeno, da bi se moral ob trduši okrog onesveteščega Šakala z umetnim dihanjem, če bi nama recimo odpovedala melisa. Smešno, kaj ne! In v tak smeri položil bi me lahko spravil moj revmatizem!«

Str — nekaj črnega je zakril odprtino — in bunki zaskelome je bil v desni nogi. Mežal sem ta čas, zato nisem mogel ugotoviti, ali se je revmatizem zopet preselil iz glave v svoje prejne bivališče, ali je padel Šakal name. Jaz pa brez melise! Kaj napraviti, če mi krne Šakal?

Ko sem odpril oči, se nama je že predstavljal hvala Bogu — človek. Izkopavat je bil prišel v te kraje staregačanskega znamenitosti in pri tem padel k nama.

Noben mojster še ni padel z neba, prav star pregovor, a v afriški puščavi vodilci v moderni obliki: Tutankamen do Tutankamma Tutankalaca.

»Ne, Tutankamen je bil samo en vladar, vladal je kot zadnji iz osemnajste dinastije od 1358. do 1350. leta pred Kr. rojstvom, in da sta se dobili dve njegovi trupli, to je ona največja uganka svetovne zgodovine, ki sem jo bil že prej omenil!«

Zdravstvo.**VPLIV SOLNČNIH ŽARKOV NA NASE TELO.**

Nata telesna koža spreminja svojo barvo radi solnčnih žarkov. Ljudje, kateri solnčni žarki le malo ali malokdaj osijajo, so navadno blede ali brezbarvne kože. To so navadno moččani, ki se le malo gibajo na prostem, rudariji delajoči v temnih rudopohih in drugi ljudje, ki imajo svojo delo le v senčnatih krajinah. Ljudem, ki živijo na prostem, ki jih solnce skoraj ves dan obseva, se telesna koža vsed solnčnih svetlobnih žarkov intenzivno pobrava; oni proujavljajo in so zagorelega obrazu, a to ne le na obrazu in rokah, namreč — sicer nekaj manj — tudi po telesu, katero dele pokriva oblike. Ta ogorelost pa se časoma zmanjša, in celo poneha, ako človek ni mnogo časa izpostavljen solnčnim žarkom. Znano je, da prehvaljuje severnih polarnih krajev so malodeležni solnčni svetlobi. Tam ne vidijo po več mesecov solnca in jih obdaja temna noč, kajti le malo časa jih solnce sveti. Solnce jim pa nadomešča tako imenovana severna luč. Mnogokrat ta luč popolnoma razsvetljuje dolge noči teh žalostnih krajev. Včasih se vidi sij celo v naših krajinah. V tamkajšnjih krajih postane ljudem koža zelenkasto rumena, ker jih solnec po več mesecih ne obseva. Take barve so Eskimci. Solnčni žarki pa ne uplivajo kemično le na naše golo telo, to je na obraz in roke, ampak na celo telo, kajti solnčni žarki prodrijo tudi v kožo oblike. To prodiranje je mnogo odvisno od debelosti in barve obleke. Dr. Butinov v Moskvi je napravil gledete razne poiskusnine in higieničnem rezultatu, ki je za solnčne žarke zelo občutljiv. Počkal je ta papir z raznim občutljivim blagom in vse skupaj izpostavil solncu. Na vseh preparatih je bilo spoznati znak spre-

membe in sicer pri nekaterih preje, pri nekaterih kasneje in to močne ali slabke barvane znake. To je bilo odvisno od debelosti in tankosti blaga. Platno je kazalo največji uspeh, a najmanjši flanella. Ako je obleka iz barvane snovi, je bilo to odvisno od barve in debelosti blaga ali tkanicine. Najbolj so ovirale prodiranje solnčnih žarkov obleke temnih barv. Obleka temnih barv tedaj najbolj ovira prodiranje solnčnih žarkov na naše telo in baš narobe. Take obleke je najbolj primerna napram pobravanju naše kože. Narava je gotovo dobro preskrbela, da imajo živali živice v gorkiconi in baš tako takli ljudje tam živeči — zamorci — bolj temno pigmentirano kožo, nego oni na severnih krajinah. Dr. Hlebaikov je opazil, da roka zamorcev, ki je bila več časa izpostavljena solnčnim žarkom, ni baš tako trpela, nego roka belokožca, kajti roka belokožca je končno postala mehurasta. V južni Evropi v vročih deželah bivajoči narodi Italijani, Španci, Portugizi, južni Franci imajo temne in zagorele obrazze in temno pigrirano kožo, to je so temne črnkaste barve (kože) dočim so narodi bivajoči v severnih deželah bolj belkaste barve. V obeh omenjenih deželah — na severu in jugu — je klima različna vsled solnčnih žarkov. Dočim črnkaste ljudi s temeljno kožo solnce le lahko in enakomerno poravljajo, vplivajo solnčni žarki na kožo belokožcev nepovoljno ali nezadostno, ake ne uporabljajo pogrinjalja, solnice ali druga sredstva. Koža postane ruščekasto-zagorela in dohi čestokrat solnčne pege. Se večje posledice solnčnih žarkov na kožo opazujemo v deželah vročocene. V teh deželah so ljudje označenih dežel lažje aklimatizirajo, dočim blondasti narodi, kakor n. pr. Angleži v Indiji, se ne morejo aklimatizirati.

Rešimo enakoletki Tahor!

Razne stvari.

• **Konje pri telefonu.** V ameriških umetniških krogih kroži sledča zanimiva dogodica: Neki mlad slikar je imel navado, da je večkrat v spanju govoril. Nedavno se mu je pripetilo, da je večkrat glasno in razločno zaklical: »Irena! Irena! Njegova žena, ki pa ima drugo ime, ga je stavila drugega dne na odgovor. Odgovoril je, da je to ime dirkalnega konja. Nekaj dni kasneje se je slikar vrnil z dela doma in je ženo vprašal, da li se je dogodilo kaj večnega. Žena je suhoperanno govorila: »Ne, nč posebnega. Samo tvoj dirkalni konj je dvakrat telefoniral, če bi lahko s teboj govoril.«

• **Koški veljajo angleške volitve?** Po poročilih angleških listov so zdajne volitve v Angliji veliale 1.500.000 funt šterlingov, kar znača v naši valuti okroglo 580 milijonov Din. Od te vseote odpade en milijon funt šterlingov na izdatke strank.

• **Tat poljihov.** — Kraje poljihove kot elgan purane. Pred sodiščem v Moabitu v Nemčiji se je vršil zanimivi proces proti nememu elegantnemu mladenčku iz bolše rodbine, ki je v nekem vagonu II. raz. silovno poljihobil lepo gospodčino. Pri razpravi se je ugotovilo, da je mladenček že znani kot tat poljihobov in le neko devko celo 69 let staršino poljihobil. Sodišče se je ovesnilo, da ima pred seboj človeka, ki trpi na manjši tativni poljihobec in ga je obsegnil na kazenski enega bilijona mark = 2 in pol Din!

• **Spomenik Marije Teresiji.** Iz Bratislave v Budimpešto. Iz Budimpešte ponovčin, da namerava zvezra madžarskih umetnikov prostiti prasko društvo »Menses« da bi it omogočilo izgraditev bratislavskega spomenika Marije Teresiji. Pomnik, delo kiparja Fadruse, ima biti, skoč se bo prekinio urodilo, prepaljan v Budimpešto, kjer ga bodo popravili in postavili na mestu, ki je že v ta namen odločeno.

15 letni vdovec in 89 letna nevesta.

V Londonu je bila pred kratkim objavljena statistika o sklenjenih zakonih v Britaniji. Statistika navaja veleinteresante podrobnosti o raznih zakonih. V Angliji so gotovi kraji, kjer se ljudje poročajo že v zelo mladih letih. V Suseku n. pr. niso redki slučaji, da 19 letni mladenček poroči 16 letno devojko. Samo v zadnjem letu je bilo sklenjenih nad 300 zakonov, v katerih mladenčki niso dosegli 19. leto in so peljali do devojke pod 17. letom k oltarju. V neki vasi pa je postal neki 15 letni deček po pol leta trajajočem srečnem zakonu z delčico enake starosti, vdovec. Statistika nadalje navaja več grotesknih zakonov. V nekem slučaju je 70 letni mož poročil 19 letna ženčka 18 letnega mladenčka. V letu 1919 je bil v Angliji 22 mož, ki so se poročili × 16 letom: trije med njimi so postal vzdovi. Nad vse zanimiv pa je zakon 89 letne irske kmetice, ki se je ločila od svojega 88 letnega moža in se kasneje poročila z drugim. Iz tabele je razvidno nadalje, da ženske v Angliji doživijo večjo starost nego moški. Leta 1919 je bilo v Angliji 16 oseb 9 žensk in 7 moških, ki so prekoračile svoje stoto leto.

• **Po ameriškemu.** Pred kratkim se je pred ugodno trgovino na centru Newyorka ustavil gospodski avto. Iz katerega je izstopila elegantno oblečena dame. Po kratki urki so se začeli kupitiči zavojili skrilje pod skrinjami nadzorstvenim nastavljencev tvrdike v avto. Ko je dame že komajla na nakupovanjem, je izjavila, da nima s seboj denarja in je prosila lastnika tvrdike, da nai gre eden nastavljencev z njo v biro njenega moža, kjer mu bo izročen denar. Denar je njen spremjemvalec sta se nato odpeljala in avto se je ustavil pred neko bralinčico. Komaj je nastavljener tvrdke sledil doma prestolil prag salona, so ga pograbile štiri močne pesti, tretji pomočnik se je pa spravil

nanj, da ga osvobodi njegovih koščnih las. Zapustil je šele brivski stol, ko je izgledala njegova glava kot bilardna krogla. Vsi njegovi protesti so bili zmanjšani in končno je celo ozazil, da je dama izginila. Pojasnilev, ki so mu jo nato dali, je samo še povečala njegovo jezo. Elegантna dame je namreč preje predno se je peljala v trgovino, govorila z brivcem in mu nавzula, da ima sinca, ki trpi na fksnali idejah in ki si ne pusti ostrici las. Samo z njejim se ga laikov pripravi k poslušnosti. Dejanje se je nato dogodilo po določenem programu.

• **Visok tempelj.** V New Yorku zgradili tempeli metodistične cerkve, ki bo imel 24 nadstropij. Zgradba bo stala na višini, imenovani Washington, in bo vselej tega presegala vse druge »nebotičnike«, če tudi so dejansko višji, kakor bo novi tempelj. V ogromni zgradbi bo prostora za cerkev, za šolo, biblioteko, štalcico, vadnico, kopališko, spalnico za 500 otrok in tudi za oddelke za poročence.

• **Kleptograf.** Zepanj so neumorni v iznajdbi novih trikov. Varnostnim oblastim je načelo zasledovanja teh zločincov zelo otežčeno. Da se pa odpomore temu, so v Ameriki konstruirali umno zasnovane aparate, takozvane »Kleptografe«, ki se pritrđijo na zažepanje na boli privlačno mesto. Kleptograf napravi momentno sliko in istočasno registrira čas, v katerem se godi delinje. Ta nevidni detektiv, ki na skritem preži na tatove in nosname nihovih slike na plakat, vsakokar policiji izborno služi. Zaljubog so pa tudi zepanj že iznajli protisredstvo, ker od zdaj dalje »postuje« maskirano. Amerikanci pa baje nameravajo konstruirati aparate, ki bo zločince ne samo fotografsiral, temveč istosno prijet in obdržal.

Glavni rednik:
RASTO PUSTOSIČ MŠEK
Odevarni rednik:
VALENTIN KOPITAR

Prager Presse za Jugoslavijo.

Ta najbolj informiran in najbolj razširjen dnevnik v Češkoslovaški republiki in v tujini stane za kraljevino SHS (radi znižanja poštne tarifa) samo Din 40—mesečno.

Najboljše trgovske in obrtniške informacije i. t. d. držav Male Antante.

Upravi za Zaščito industrijske svojine v Beogradu potreben je

diplomiran tehničar

ki je popolnoma več slovenskega jezika. Prednost imajo oni strojne stroke, v nedostatku takih pa se sprejme tudi druge stroke.

Prošnje, ki morajo odgovarjati predpisom člena 12 novega uradniškega zakona, imajo se vlagati neposredno ali posredno (onih, ki so že v državnih službi) pri ministru trgovine in industrije, upravi za Zaščito industrijske svojine v Beogradu, Kruška 14.

Novosti v damskeh klobukih

klobučevine in v vseh modnih barvah.

Najnižje cene!

Največja izbira!

modni salon

Stuchly-Maške

Ljubljana, Zidovska ulica 3

v svetilniku

Cvetilne kaple brez alkohola vedno naravne. Kapljica zadošča.

Smarnice, vijolice, vrtlice, spanski bezeg, heliotrop, popiji, (tročrni mak) itd.

Glavna zaloga za preprodajalce:

„J.S.I.S.“ d. d. odd. Jurij Dralle, ZAGREB,
Paloticeva ulica 55.

Obnovite naročnino

Vizitke in kuverte priporoča

Narodna fiskarna v Ljubljani.

Gomušovo umetno glijilo za vizitke je izhorno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbuji v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojske Din 3.—
Razpoložljiva društvo
Stalna zaloga: Herzensky, Korsika, Urbanic in drogacija, Adria.

Zahvala.

Vsem, ki ste nam izkazali povodom smrti naše ljubljene sopoge oziroma stare matere, tetete itd., gosne.

Ane Mikuš roj. Korpar

sočinstvovanje ter io spremili na zadnji poti in vsem, ki ste ji za časa njenega holenja kakorkoli olajšali zadnja leta dolgega, trpljenja polnega življenja, prešna hala!

Gornji grad, dne 22. decembra 1923.

Žaluoči ostali.

Zahvala.

Vsem, ki so izkazali tolažilno sočutje povodom prerane smrti našega sina, brata, nečaka in bratranca, gospoda

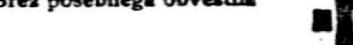
Walter Blumauerja bančnega uradnika

se tem potom globoko zahvaljujemo, zlasti njegovim gg. predstojnikom in stanovskim tovarišem, vsem narodnim društvom kakor tudi pevskemu društvu iz Sp. Šiške, vem pokloniteljem vencev in vsem onim, ki so nepozabnega spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

JUBLJANA, 24. decembra 1923.

Rodbina Blumauer.

Brez posebnega obvestila

Vsem onim, ki so ga poznali, ljubili, spoštovali in sovražili, javjam, da mi je umrl oče, gospod

Andrej Šest

nadučitelj in šol. nadzornik v pokolu.

Vse prosim, da se ga spominjajo v dobrem.

Zemlji vrnejo njegovo telo v soboto,

dne 29. t. m.

Cerknica, 27. decembra 1923.

Osip Šest, Ana Šest, Nana Šest-Wintreva.

Naznanilo preselitve.

Trgovska banka d. v Ljubljani

se je preselila v nove lokale

na Dunajski cesti 4 (v lastno stavbo)

kjer že redno posluje.

Hotel New-York

Dunaj (Wien) II. Kl. Sperig. 5

pet minut iz središča mesta, opremljen z vsem konfor-

tom. Robinski hotel, 100 sob s tekočo mrzlo in toplo

vodo, kopeli, parna kurjava, lopa, pisalnice in čitalnice.

Zmerne cene!

„Vesna“ 66 Brata Pohlin I. dr.

tvornica

vlasnic, klukic, rincic za čevlje,

kovinastih gumbov i. t. d.

Ljubljana I, poštni predel 126 sprejema vsa

tako in v vsaki množini izvršujejo. Zahajavate vzorce in cenic. Pri

večjih naročilih popust.

6865

TEHNIČNA DRUŽBA Z OMEJENO ZAVEZO

,, J A K O R“

TOVARNA KOVINSKIH IZDELKOV

L E D I N A L J U B L J A N A

ZELEZNE KONSTRUKCIJE. — HISNE ZELEZNE NA-

POVALE, dvigala, stonične, balkonke in vrtne ovrate i. t. d. —

VOZIČKI IN SAMOKOLNICE različnih vrst. — MONTAŽA IN

POPRAVA in dizel, plin, bencin motoriev, parnih strojev in drugih

mehaničnih strojev. — **POPRAVA AUTOMOBILOV.**

Družba prevzema dela tudi izven Ljubljane ter posilja zato svoje

izvezbane strokovnjake.

Wertheim - blagajne

za vzidanje, vloma in ognjavarno, v vsakem stanovanju oziroma prostoru z majhnimi stroški **nevidno** namestljive, v 6 različnih velikostih dobavlja in popis s cenikom brezplačno razpoložila **Ljubljanska komerčna družba, Ljubljana**, Bleiweisova cesta št. 18.

Provizijski zastopniki naj se javijo!

Razstava

okusnih novoletnih predmetov
za dame in gospode

Aleksandrova cesta 3, I. nadstr.
nad trgovino Kette

ceci dan otvorjena do 9. zvečer.

Sivalne stroje

EXCELLA

z 10-letnim jamstvom

nejstrijni
izdelek
kupite
nejceneje
pri tvrdki

za Božič in
novi leta
10 %
popusta

J. GOREC

LJUBLJANA, palača Ljubljanske kreditne banke

P. n.

Podpisani si dovoljujem, Vam vijudno naznaniti, da
sem otvoril s 1. januarjem 1924.

podružnico z meš. blagom v Dev. Mar. v Polju 48.

Ker vodim svojo trgovino v Ljubljani, Sv. Petra c. 95' že čez 25 let, upam, da mi torej naklonite svoje zaupanje ter bodite uverjeni, da budem izvrševal najvestneje vsako Vaše naročilo.

S prošnjo, da vzamete to blagovljivo na znanje, se

Vam priporočam z odličnim spoštovanjem

IVAN PODBOJ, trgovec, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta štev. 95.

**Po modi
angleške kostume
in plašče**

od preproste do najfinije izvedbe
:: izdeleju najceneje po meri ::

Modna krojačica Jožko Ježek
Selenburgova ulica 6, I. nadstr.

Bukovo oglje

udi najceneje
E. Skala - Ljubljana
Mirje št. 4 1139

Pisalni stroji, potrebnice
mehanična delavnica
(poravnaljitec)

L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6-1.

Tovarna
parfima

še mestnega zastopnika za
Ljubljano. Ponudbe pod Širo-
fabrika parfima naj se postope-
no na ogliščni zavod **REKLAM**
Novi Sad, Jevrejska ulica 6.

Pozor!

Kupujem le edino jaz po naj-
višjih cenah stare oblike, čevlje
in pohištvo. — Na željo stranke
pridem na dom. Dopisnica zad-
stuje.

Dramé Martin,
Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29

Opr. St. A II 592/23/12

Poziv

dedičem, volilojemnikom in
upnikom inozemca.

Werner Maurer pristojen v
Ljubljano v Jugoslaviji, je dne
19. junija 1923 na Dunaju (Rudolfspital) umrl, ne da bi zapustil
oporo.

Vsi dediči, volilojemniki in
upniki, ki so avstrijski državljani,
ali tu bivajoči tulci se pozivilo,
nai svoje zahteve do zapuščine
pri podpisanim sodišču do
29. decembra 1923, sicer se bo
zapuščina neozirajo se na
te zahteve izredna inozemski obla-
sti ali od nie dolofeni osebi.

Okraino sodišče Fünfhaus Wien,
odt. II, 3. nov. 1923

Tvrdka F. in I. Gorjat

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
udi za

**božična in
novoletna darila**

veliko izbiro raznega perila od
niprosto do naftne še izdelave
kot: **moške sračne, navadne za-
delave, fine bele in cefti v mod-
nih barvah ter različne spalne,**
moško sročno hlače iz platna,
gradina in trikot, **ženske dnevne**
in **spolne sračne, hlače, kom-
bineze, svodni krile, mo-
drke, razne damsko bluze,**
**ženske in otročne vred-
nosti, otročne oblike za de-
čke in deklece iz barhenta in**
volnenem.

vse lastni izdelek,
dalje vankovrsko manufak-
turno blago za moške in žens-
ke oblike in za perilo, tri-
kotajo, rate, svilene in volnenem,
serpe, žome robe, nega-
vico, kravate, overtnike in
druge modne predmete po ze-
noznih cenah.

Oglejte si blago in cene,
preden kupite drugje!

Samo 14 dñi

Perilo za gospode, kravate,
naremnice, rokavice, nega-
vico itd. prodaja z

10-20 % popustom

A. Šinković nast. K. Soss,
Ljubljana, Mostek tra

**Obnovite
naročnino!**

za odgovore uprave
naj se pričopi
1 dinar.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20
besed Din 5—; vsaka
nadaljnja beseda 50
para, z davčno vred-

Odda se soba,

lepo opremljena, z dobrim
hrano — solidnemu go-
spodu uradniku — v Šp.
Bivic, Sv. Petra cesta 29.
13.624

Stanovanje,

Isčem prazno stanovanje
z 2—3 sobami in priti-
klinami. — Ponudbe pod
»Carinik 13.695« na upravo
»Slov. Naroda«.

Naprodaj

Mayerjev Konv. Lexikon
(komplet), 5. izdaja. —
Naslov pove uprava »Sl.
Naroda«.

Išče se

gospodična, v
zgodnjem zavodu, v
četrti delici za popol-
ne od pol do 2 do 6. —
Pismene ponudbe z na-
vadno predizobrazbo na
upravo »Sl. Naroda« pod
»Vzgojiteljica 13.812«.

Prozor! Proda se:

velika omara, otroški vo-
ziček, ženski plášč, za-
pustna ura in navadni
ženski kožuh. Naslov po-
ve uprava »Slovenske
Naroda«.

Meblovana soba

z eno posteljo se išče za
solidnega uradnika in ne
nadmno bližnji gl. pošte
(s separiranim vhoodom). —
Ponudbe pod »Soba
takoj 13.890« na upravo
»Slov. Naroda«.

Stiskalnica

(kopirna preša), dobro
ohranjena, se kupi. —
Ponudbe na »Alpekor,
trg. ind. družba, Ljubljana,
cesta 19. 13.872

Gospodična,

zmožna slovenščine, nem-
ščine in italijansčine v
vsakem pogledu ter do-
bra katoličanka — Pi-
smene ponudbe na Ost-
rije, Zagreb, Kolodvorska
cesta 19. 13.873

Učenka

za trgovino z mešanim
blagom ali samo speceri-
jo, oziroma manufak-
tor, z dobrimi spriti-
čevali šestrazredne ljud-
ske šole, močna in zdra-
va, iz poštene hiše, se
priporoča za takojšen
nastop. Tozadnevne pri-
jave se prosijo na: Anton
Skrbec, z. pošta Vrani-
ško. 13.873

Blagajna,

ognjiva varna, št. 1 ali 2,
dobro ohranjena, se kupi.
— Ponudbe pod »Alpekor,
trg. ind. družba, Ljubljana,
cesta 18/I. 13.862

Prodam

Sivalni stroj

dobro ohranjen, prodam.
— Poizve se: Tomšič, pa-
lača Pokojinskega zavoda,
Gledališka ulica 8,
od 8. do 16. ure. 13.841

Stanovanja

Soba se odda

boljšemu gospodu z no-
vimi letom. — Naslov po-
ve uprava »Slovenske
Naroda«.

Prodam hišo

z podom, šupo, dvema
svinjakoma, štiri kilome-
tri od Ljubljane, ali če-
tr ure od postaje Laver-
ca proti Ljubljani. Za-
stavlja se pri Jerneju Groz-
niku. Daljina vas 15. pos-
ta Laverca.

Prijetna eksistence

Meblovana soba

za kupca hiše z gostilno
v Ljubljani. — K nakupu
spada poleg celotne hiše
odstop koncesije, inventa-
rja in stanovanja Pla-
čilni pogoj najugodnejši.

— Pojasnila pri Josipu
Saje, Ljubljana, Sv. Ja-
koba nabrežje 29. 13.884

POZOR! PEKARJI

Diamalt

tvornice Hauser in Sobo-
ka, Dunaj, Stadlau, pe-
karski sladni ekstrakt,

je najboljše pekarsko
sredstvo ter prekaša vse
ostale dosedanje nad-
oste.

— Čuvajte se
slišnih potvorb, naj bo
pršek ali tekočina! Za-
stavite samo originalni

»Diamalt!« — Glavno za-
stavstvo za Jugoslavijo:

Edvard Dužanec, Stross-
mayerjeva ulica br. 10,
Zagreb. 12.961

Pod lastno ceno
razprodajam vso damsko
konfekcijo, dokler je še
kaj zaloge. — Fran Lukš,
Pred Skofijo 19. 13.438

Ribje olje,
zajamčeno pr